

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 40.—
za en mesec . . . K 3.50
za Nemčijo odelo . . . 45.—
za ostalo inozemstvo . . . 50.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 38.—
za en mesec . . . K 3.—
v upravljalni mesecno . . . 2.50
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 8.—
za Nemčijo odelo . . . 10.—
za ostalo inozemstvo . . . 13.—

Inserati:
Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 50 v
za dva in večkrat . . . 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna petstvrsta K 1.—
Izhaja vsak dan (izvzemši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.)
Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma: se ne sprejema. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, borske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 182.

Naše vprašanje.

Ministrski predsednik je v svojem včerajšnjem govoru izrekel tudi besede: »Jugoslovansko vprašanje moram označiti kot tako, da že sedaj ni več mogoče iti nevidoma mimo njega. Da to vprašanje obstoji, ne more gotovo nihče tajiti.« Priznal je, da bo treba to vprašanje rešiti, in je pozival vse stranke, naj se ga lotijo.

Ta izjava ministrskega predsednika je zanimiva. Ne toliko za nas, kolikor za vladno samo. Kar je dr. Seidler povedal, smo mi pravili že zdavnaj in že zdavnaj je govoril o tem ves svet. Preden se je avstrijski vladi posvetilo, da jugoslovansko vprašanje obstoji in da ni mogoče z rešitvijo več odlašati, so govorili o tem vprašanju v Parizu in Londonu, Vatikanu ga je povdarjal v svojih okrožnicah, Wilson je opozarjal nanj. Evropa je Avstrijo prehitela. Če je rekel ministrski predsednik, da obstoja jugoslovanskega vprašanja ne more nihče več tajiti, je le priznal, da ga je avstrijska vlada predolgo tajila, in je rahlo posvaril tiste nemške stranke, ki še sedaj menijo, da našega vprašanja ni ali da še ni prišel čas, ko bi se bilo treba o njem razgovoriti. Naš položaj v monarhiji se ni z zgornjo izjavo prav nič spremenil, a nekaj uspeha je, da se je spremeniло mišljenje vlade. Da nas je ministrski predsednik vsaj opazil, da ne more več nevidoma mimo nas, se imamo zahvaliti, zlasti taktiki Jugoslovanskega kluba, ki je v trdni zvezi s Čehi dobil toliko politične moči in ugleda, da se z brutalnim zapostavljanjem Jugoslovancev v Avstriji ne da več vladati. Če je vlada hodila prej nevidoma mimo nas — danes ne more več! — že z ozirom na to dejstvo bi danes težko še kdo trdil, da je politika Jugoslovanskega kluba bolj katastrofalna, nego je bila prejšnja.

Vendar je dr. Seidler povedal le toliko, kolikor je moral povedati človek, ki ni brez vsake politične razsodnosti. Izjavil je, da smo. Kar je pa rekel o rešitvi našega vprašanja, je dokaz, da ga v tej smeri čaka še daljša pot razvoja. Ohraniti hoče dejelne meje in nam v njih dati neko narodno avtonomijo; z njo naj se narodnostim zagotovi svoboda, da bodo varne pred tujim nasilstvom in da se bo mogla vsaka na svojih tleh izživeti. Če bi se ta načrt izvedel, bi se kmalu pokazalo, da s tem narodnostno vprašanje v Avstriji ni rešeno. A če je že načrt sam zgrešen, je še bolj napačno utemeljevanje ministrskega predsednika, s katerim hoče opozicijske stranke pridobiti, da glasujejo za njegov načrt. »Predlagam torej, da se vse stranke,

ki hočejo državo, strnejo v eni misli, namreč v težnji, da ohranijo državo med vojsko močno,« je rekel ministrski predsednik in je s tem sam zagrešil circulus vitiosus, katerega bi iz Avstrije rad odpravil. Jugoslovani hočemo državo, a državna ideja, kakršna živi v nemških strankah in ministrskem predsedniku, nam ni aksiom, ker je ta ideja istovetna z nemško-madžarsko nadvlado, z dualizmom, ki je naša narodna smrt. Mi hočemo močno državo, a nočemo, da bi nas ta moč tlačila. Tu je majhno nesporazumljenje, in da se odpravi čim prej, je bolj v interesu države, kot v našem. Naroda ni mogoče zatreti, vse druge tvorbe so bolj nestalne in minljive.

Avstrijski ministrski predsednik nas je torej zagledal. Mi smo doslej mirno čakali, da je odprl oči; ta čas smo dušno in telesno trpeli, premnogi naši ljudje so nepopaženi medtem umrli. Čakali bomo tudi odslej.

Proračunski provizorij sprejel.

Na Dunaju, 6. sušca 1918.

Ko bodo krožile te vrstice po Ljubljani, bo bržkone usoda proračunskega provizorija in vojnih kreditov že odločena. Vlada stoji, kot posnemamo iz časopisja in sklepamo tudi iz Seidlerjevih korakov v zadnjem času, neomajno na stališču, da se kriza odloči in glasuje jutri popoldne ob petih o nedeljeni proračunski predlogi, tako da se dovolijo z rednimi izdatki vred tudi vojni krediti ali pa da se odkloni oboje. Jutri bo menda ministrski predsednik govoril v zbornici in naznanil tudi stališče vlade v slučaju, da potem parlamenta ne dobi vojnih kreditov. Predvčerajšnjim se je posvetoval ministrski svet do ene po polnoči in včeraj je bil Seidler zopet v avdijenci pri cesarju. Stališče vlade je sedaj menda določeno končno-veljavno in »Preša« kliče poslancem: »Ne zbudite mrtvega grofa Stürgkha!«

Slovanski poslanci opozicije so se posvetovali včeraj skupno v sobi podpredsednikov dr. Germana in Tusarja. Sklenili so, kot čujemo, da bodo nastopili solidarno pri pogajanjih o izpremembi ustave. Da obstojajo Čehi in Jugoslovani na majniški deklaraciji, je jasno. Posvetovanja se bodo nadaljevala danes; tudi stališče glede proračunskega provizorija se bo bržkone fiksiralo danes.

Proračunska debata je bila pred nekaj tedni zelo slabo obiskana. To pot obeta biti drugačna. V današnji seji se pričakuje izjave opozicijskih strank, ki bodo merodajne za usodo provizorija. Poleg tega bo pa v proračunsko debato vplete-

na tudi razprava o nučnih predlogih poslancev Staneka in tovarišev ter dr. Stölzla in tovarišev glede ravnanja z našimi vojnimi ujetniki, ki prihajajo iz Rusije. Stanek opozarja v svojem nujnem vprašanju na dejstvo, da obdrže vojne ujetnike, vračajoče se iz Rusije, kar v vojaških taboriščih v Zolkiewu, jih tam vežbajo in za fronto sposobne vtaknejo kar v marškompanije. Poslanec zahteva, da noben ujetnik ne sme biti po povratku nad tri tedne v karanteni in da mora sleherni dobiti najmanj trimesečni dopust. Poslanec dr. Stölzl graja vojaško upravo, ki ravna z vračajočimi se ujetniki kot z osumljenci; in vendar ogromna večina ne more nič za to, da je bila ujeta; saj so mnogi poskušali še iz ujetništva ubežati. Krivično je, če zaradi malega števila krivcev morajo sedaj trpeti vsi; postopa naj se individualno, ne da bi se zagrenilo ujetnikom življenje takoj ob povratku v domovino po letih in mescih hudega trpljenja in domotožja. Kljub zahtevam previdnosti naj se ne pozabi tudi na humaniteto in hvaležnost!

Dunaj, 7. marca 1918.

Zbornica je dovolila vladi proračunski provizorij. Vojni krediti so bili sprejeti s 37 glasovi večine. Bitko so odločili Poljaki, ki so se razen socialnih demokratov in dveh poslancev poljske ljudske stranke — Myjaka in Kubika — odstranili iz zbornice ter tako omogočili vladi večino. Tik pred glasovanjem je sprejel cesar poljske voditelje v avdijenci. Nato so se vršila pogajanja z ministrskim predsednikom. Baje so obljubili Poljakom razne koncesije, med temi tudi pomilostitev obsojenih legijonarjev, zagotovitev, da ne bo Galicija deljena v dva dela itd. V plenarni seji Poljskega kola so zmagali konservativci. Kolo je sklenilo, da se med glasovanjem odstrani iz zbornice. Dolžnost absence je bila postavljena kot ključovo vprašanje. Poljski konservativec grof Barorowski je prečitil tik pred glasovanjem izjavo, da se Poljaki radi tega ne udeležijo glasovanja, da preprečijo nevarnost vojaške strahovlade.

Podrobnosti o poteku glasovanja v Poljskem kolu mi niso še znane, vendar računajo, da je Poljsko kolo s tem svojim nastopom v zbornici vsaj začasno razbito. Po seji zbornice so naznanili poljski socialisti svoj izstop iz kola. Isto stori najbrže dr. Glombinskijeva skupina. Zanimiv prizor je bil v zbornici, kako so skušali nekateri poljski člani pregovoriti poslanca Myjaka in Kubika, naj bi ne glasovala proti proračunu. Toda nista se dala pregovoriti, glasovala sta proti sklepu svojega

kluba in tako protestirala proti poljski politiki. Jugoslovani in Čehi so se poslancema zahvalili.

Proti proračunskemu provizoriju so glasovali Čehi in Jugoslovani. Izmed Jugoslovancev so manjkali nekateri dalmatinski poslanci, ki niso mogli vsled slabih prometnih zvez dospeti na Dunaj. Dalje razen poljskih socialistov ter poslancev Myjaka in Kubika italijanski poslanci Conci, Malfatti, Grandi in Gentili. Proti vojnim kreditom tudi nemški socialni demokrati.

Za vladno pa vsi združeni Nemci, Ukrajinci, ki so se prelevili v zvesto vladno stranko, Rumuni ter zvesta vazala vsake nemške vlade goriška italijanska poslanca, voljena s slovenskimi glasovi, dr. Faidutti in dr. Bugatto.

Pred glasovanjem je govoril ministrski predsednik. Veliko je obljubljal, obljubil je, da bo posvetil pozornost rešitvi jugoslovanskega vprašanja. Toda vse take in enake obljube in lepe besede smo že slišali. Ne ganejo nas. Čakamo dejanj.

Dejansko je bila vlada danes poražena. Večine nima in s tako Pirovo zmago — kot je to glasovanje dobro označil češki agrarec Zahradnik — ji tudi ne bo veliko pomagano. Če se jo rešili Poljaki iz trenutne zadrege, se je to zgodilo le hipno. Trajno se z nemškim sistemom ne bo dalo vladati v Avstriji. To mora uvideti Seidler in najzagrizenejši nemško nacionalni malomeščanski poslanec, čeravno se menda že oba tolažita z izločitvijo Galicije. Danes je vlada dobila večino, drugič je pod takimi auspicijami ne dobi več.

Najžalostnejšo vlogo pa so igrali nemški socialni demokrati. Še včeraj je grmel poslanec Seitz proti nemškemu miru meča in proti politiki nasilja, danes pa glasujejo za redne državne izdatke in tako za zaupnico oni vladi, ki podpira nasilje. Glasovanje proti vojnim kreditom je samo pesek v oči za nemški proletarijat. Mesto radikalizma je stopilo kompromisovstvo, oportunizem. Vlada je soc. demokratov danes res lahko vesela. Poslušni služabniki so ti nemški socialni demokrati, ki danes govore o revoluciji, jutri pa podpirajo neparlamentaren sistem.

Menda se ne motijo oni, ki trdijo, da je danes nemška socialna demokracija v razsulu.

× × ×

Predsednik dr. Groß otvori sejo ob po enajsti uri. Prvi govori češki socialni demokrat Tusar. Povdarja žalostno dejstvo, da se delegacije ne skličejo. Grof Czernin sklepa en mir za drugim, toda ljudskih zastopnikov ne informira o tem,

LISTEK.

Nevidni človek.

Angleški pisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalje.)

»Zmešali — se — mi — je — v moji — dobri — glavi,« je rekel Mr. Marvel. »Nič ne pomaga. To prihaja od tega grizenja radi teh vrazjih čevljev. Zmešalo se mi je v moji glavi. Ali pa so duhovi!«

»Niti eno niti drugo,« je rekel glas. »Poslušajte.«

»Moja glava!«

»Eno minuto!« je dejal glas živahno, tresoč se od samopremagovanja.

»No?« je rekel Mr. Thomas Marvel s čudnim čustvom, kakor da bi mu neki prst grebel po prsih.

»Nemara mislite, da sem zgolj domišljija — sama domišljija?«

»Kaj drugega neki morete biti?« je rekel Mr. Thomas Marvel čohajoč se zadaj po vratu.

»Pa dobro,« je rekel glas, kakor da bi mu odleglo. »Potem bom lučal kamenje v vas, dokler ne boste drugače mislili.«

»Kje pa ste vendar?«

Glas ni odgovoril. Pričrčal je kamen, očividno iz zraka, in le za las je manjkalo, da ni zadel Mr. Marvela v ramo. Ko se je Mr. Marvel ozrl, je videl, kako je drug kamen skočil kviško, naredil zamo-

tano pot, obvisel za trenutek v zraku, nato pa zletel z malone nevidno hitrostjo naravnost proti njegovim nogam. Bil je preveč prepaden, da bi se bil umaknil. Brneče je pričrčal ter odletel od bosega prsta v jarek. Mr. Thomas Marvel je skočil z eno nogo pokonci in na glas zatulil. Nato se je pripravil, da bi pobegnil, a se je izpodtaknil nad neko nevidno oviro, se prekucnil ter prišel v sedečo lego.

»Povejte zdaj,« je rekel glas, ko se je tretji kamen vzdignil kviško in visel v zraku nad klatežem, ali sem domišljija?«

Mesto odgovora se je Mr. Marvel skobacal na nogo, a se je takoj zopet zvalil po tleh. Za trenutek je mirno obležal.

»Če se boste še kaj upirali,« je dejal glas, vam vržem kamen naravnost v glavo.«

»Ta je lepa,« je rekel Mr. Thomas Marvel, se usedel pokonci, vzal svoj ranjeni prst na nogi v roke ter uprl oči v tretji kamen. »Ne razumem tega. Kamenje se samo sebe meče. Kamenje govori. Kar zlekni se pa zgini. Po meni je.«

Tretji kamen je pričrčal.

»Stvar je čisto enostavna,« je dejal glas. »Neviden človek sem.«

»Govorite mi, kar ne razumem,« je rekel Mr. Marvel zijajoč od bolečine. »Kje pa ste skriti — kako naredite to — jaz tega ne razumem. Po meni je.«

»To je vse,« je rekel glas. »Neviden sem. In to hočem, da razumete.«

»To vsak človek lahko vidi. In prav nič vam ni treba biti tako salamensko ne-

potrpežljiv, gospod. No, torej. Dajte kako znamenje. Kako pa ste skriti?«

»Neviden sem. To je tista velika stvar. In ker hočem, da razumete, je to, da —«

»Pa kje stojite?« mu je Mr. Marvel prestrigel besedo.

»Tukaj-le — šest korakov pred vami.«

»Pojdite, pojdite. Saj vendar nisem slep. Drugikrat mi še poveste, da ste zgolj zrak. Pa jaz nisem eden tistih nevednih klatežev —«

»Res, kakor zrak sem. Vi gledate skozi mene.«

»Kaj! Kaj ni nobene snovi na vas? Vox et — kako se že pravi — čevkanje. Ni-li tako?«

»Tudi jaz sem človeško bitje — imam telo, potrebujem jedi in pijače, treba mi je tudi odeje. . . Samo da sem neviden. Razumete? Neviden. Čisto preprosta misel. Neviden.«

»Kaj, res kakor pravi človek?«

»Res, kakor pravi.«

»Podajte mi roko,« je rekel Marvel, »če ste res pravi človek. Potem ne bom tako iz sebe —«

»Za Boga!« je rekel, »kako sem poskočil, — ko me tako trdo stiskate!«

Čutil je roko, ki se mu je oklenila sklepov, prsti so se mu premikali boječe po roki navzgor, otipali mišičnata prsa ter našli bradat obraz. Marvelov obraz je bil samo začudenje.

»Kar v glavi se mi vrti,« je rekel. »Če to ne prekosi bojov s petelin! Preimenit — In zaica lahko vidim naravnost

skozi vas, ki teče kake pol milje daleč čez polje! Niti en kosček od vas ni viden — razen —«

Napeto je pregledoval očividno prazni prostor. »Pa vendar niste jedli kruha in sir?« je vprašal, držeč nevidno roko.

»Čisto prav imate. Nisem jih še do-cela prebavil.«

»Oj!« je rekel Mr. Marvel. »Vseeno malo pošastno.«

»To se ve, da vse to ni niti pol tako čudovito, kakor mislite.«

»Čisto zadosti čudovito je za moja skromne potrebe,« je rekel Mr. Thomas Marvel. »Kako pa to naredite? Kako za zlonka pa se to naredi?«

»To je predolga zgodba. In povrh tega —«

»Povem vam odkrito, cela stvar kratkomalo presega mojo pamet,« je rekel Mr. Marvel.

»Pa kar vam hočem za zdaj povedati, je to-le: jaz potrebujem pomoči. Tako daleč sem prišel. Naletel sem iznenada na vas. Taval sem naokrog, skoraj blazen od jeze, nag, brez moči. Mogel bil bi moriti. . . Pa sem ugledal vas —«

»Moj Bog!« je rekel Mr. Marvel.

»Priplazil sem se za vas — obotavljal — šel dalje.«

Izraz Mr. Marvelovega obraza je bil zgovoren.

»Nato sem se ustavil. Tu-le, sem si rekel, je prav tak izgnanec, kakor sem sam. Ta je človek zame. Tedaj sem se obrnil in prišel k vam. K vam. In —«

kaj se na svetu godi, in v koliko je država na tem interesirana. Vse drugače se postopa v Nemčiji, kjer ima zbornica vpogled v vse papirje.

Govor ministrskega predsednika.

Dr. vitez Seidler je izvajal:

Sedanji vladi se včasih očita, da ne zasleduje jasnega programa. Sedanja vojska je stavila vladi, kakor tudi ljudskemu zastopstvu take upravne naloge, da si jih silovitejših ni mogoče predstavljati. Mislim, da vlada nasproti tem vprašanjem ni mirovala in da ni malenkostno postopala. Če pa ni mogla vedno naravnost korakati proti svojemu smotru in je morala delati večkrat ovinke, je to povzročila okolnost, ker je morala — če se izvele vodstvo vsakdanjih upravnih poslov — osredotočevati večinoma svoje moči v boju za gole državne potrebe (Živahno pritrdjevanje na levici), torej za take reči, ki jih celi svet smatra kot samoposebi umljive. (Živahno pritrdjevanje na levici.)

Avstrijska posebnost.

To je sicer avstrijska posebnost, ki pa postane lahko v sredi boja za obstoj države in za življenjske potrebe vseh narodov katastrofalne važnosti. (Pritrdjevanje na desnici.) Nedavno je izšla karikatura, ki je predstavljala državno ladjo, katera išče svojo pot med čerami in ledeniki. Strah mora tistega pretrstati, ki to sliko ogleduje. Seveda bi lahko kdo trdil, da je naloga vlade dobiti pot med takimi skalami. Posebnost položaja pa tiči v tem, da se taka težavna vprašanja ne pojavljajo vedno kot skupna državna vprašanja, marveč kot kamni na poti k državnim potrebščinam, ki se morajo parlamentarno v gotovem času rešiti, pri katerih ni prizadeva ta ali kaka druga vlada, marveč vsaka vlada, v prvi vrsti pa gotovo zelo ljudsko zastopstvo. (Pritrdjevanje na desnici.)

Nikakor ne mislim zbornici kaj predpisovati. (Medklci.) Nočem se zadovoljiti, da pribijem dejstvo, marveč izvajam dvakratni apel. Ni mi potrebno povedati, da apeliram na zbornico, naj ustavno reši štirimesečni začasni proračun skupno s kreditnimi pooblastili. Poročevalec je že s toplimi in s krepkimi besedami označil položaj (Pritrdjevanje na levici); meni preostaja le še, da v imenu vlade opozarjam na okolnost, da bi moral cel svet sklepati: z odklonitvijo vojnega proračuna in posebno še vojnih kreditov pomenja, da se ne plaše državi odtegniti materialna sredstva v trenutku, ko se pripravljajo, da častno konča vojsko, ki spada med najtežje vseh vojsk. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.) Prepričan sem, da bi široka javnost tako prikazen zelo obžalovala in da bi se je naravnost sramovala. Vlada pristrčno želi, da se reši vladna predloga, za katero gre, potem ustave, in to tembolj, ker se tako pripravi prosta pot celi vrsti važnih zakonskih načrtov, o katerih deloma parlament že razpravlja, in ki se bodo kmalu zbornici predložili.

Socialne in gospodarske reforme.

V prvem oziru omenjam zakonske načrte o društveni pravici, o draginskih dokladah učiteljem za leto 1918., o zvi-

»Moj Bog!« je dejal Mr. Marvel. »Ali meni se kar v glavi vrti. Ali smem vprašati: Kako je to in kakšne pomoči na primer potrebujete? Neviden!«

»Želim, da bi mi pomagali dobiti obleko in streho in potem še druge reči. Dovolj dolgo sem že brez njih. Ako nočete — pa dobro... Vendar boste — morate!«

»Ali glejte,« je odvrnil Mr. Marvel, »preveč sem zbežan. Nikar me več ne botaite. In pustite me iti. Moram dobiti malo moči. Tudi ste mi malone razbili prst na nogi. Vse je tako nerazumno. Planjava prazna, nebo prazno. Na milje daleč ni videti drugega, nego narava. Tedaj pa se zasliši glas. Glas kar iz neba! Pa kameenje. In pest. Moj Bog!«

»Le zberite si moči,« je rekel glas, »kajti morate izvršiti delo, ki sem ga izbral za vas.«

Mr. Marvel je puhnil in oči so mu bile okrogle.

»Vas sem si izbral,« je dejal glas. »Edini človek ste, če izvezam tiste bedake tam doli, ki ve, da je nekaj takega kakor nevidni človek. Vi mi morate biti pomagač. Pomagajte mi in storil bom veliko za vas. Neviden človek je človek moči in sile.«

Prenehaj je za trenutek in mogočno kihnil.

»Pa če me izdaste,« je rekel, »ako ne boste storili, kakor vam naročujem —« Umolknil je in krepko potipal Marvela po rami. Mr. Marvel je spričo dotiklaja zatulil od groze.

»Saj vas nočem izdati,« je rekel Mr. Marvel izmikač se prstom. »Nikarte mi eliti kaj takega. Hočem vam samo pomagati — samo povejte mi, kaj mi je storiti. Moj Bog! Karkoli želite, da storim, prav rad naredim.«

(Dalje.)

šanju duhovniških plač, o delovnem času, nočnem in otroškem delu, potem premo-govni in električni zakon ter cela vrsta finančnih zakonskih načrtov. (Medklci.) Kar se tiče bodočih predlog, si dovoljujem napovedati naslednje: o ureditvi zdravniških stanovskih razmer, za preprečevanje in zatiranje kužnih spolnih bolezni, reforma vodnega prava, melioracije, ureditev prometa z umetnimi gnojili, ureditev delovnih in mezdnih razmer domačih delavcev, ustanovitev zavoda za oskrbo nastavlencev, posebno za ustanovitev vojniških domov, potem o vojaški preskrbi, dovolitve dodatnih rent vojaškim preskrbinam, končno načrt o obveznosti civilne službe, s katerim se ravnokar peča interministerialna konferenca. Vse te poglavito gospodarske in socialne zadeve čakajo na to, da jih parlament obravnava in reši. Mislim posebno na socialne reforme.

Kakor se moramo na eni strani upreti proti valu, ki prihaja od severovzhoda in že grozi naši gospodarski kulturi, tako se na drugi strani gotovo ne moremo zapreti pred mislijo, da v socialnem oziru nov čas poraja nove duševne smeri in da so nam tu stavljeni važne naloge, ki jih pa smatramo kot izvirno svoje, in sicer v smislu, da si stavimo tudi socialne cilje sami in si sami izvolimo sredstva za njih uresničenje. (Pritrdjevanje na desnici.)

Finančne odredbe.

V tej zvezi naj se prav posebno spomnim odredb na državno-finančnem poprišču. Izdatki, ki so potrebni vsled vojne, stroški za vojevanje samo in s tem zvezani izdatki za javno blaginjo dosegajo dimenzije, za katere v preteklosti ni najti niti približnih analogij. Francoska vojna odškodnina po vojni l. 1870.—1871. je veljala doslej takorekoč za mednarodno rekordno vsoto. Bila je šolski zgled za velkansk, gorostasen denarni znesek. Znašala je pet milijard frankov. To je približno četrletni poprečnik za stroške monarhije in sedaj se približamo koncu četrtega vojnega leta. Da zahtevajo take žrtve naravnost nezasišani napor, če naj se ravnotežje vsaj za silo zopet upostavi, leži tako jasno na dlani, da o tem niti ni treba govoriti. Poseben pomen pa dobi ta misel, ozirom na potrebo socialnih reform. Ne samo ravno še solventna, marveč edino-le država, ki je res zmožna kaj storiti, more izpolnovati svoje dolžnosti nasproti širokim slojem prebivalstva. V tej visoki zbornici ni nikogar, ki teh obveznosti ne bi priznal. Dosledno bi torej tudi nihče ne smel odreči državi v to potrebnih sredstev. (Živahno pritrdjevanje na levici.)

In še nekaj, velenjena gospoda! Gotovo nočem kakorkoli kratiti svobodne kritike državnofinančnega vladnega načrta, vendar bi prosil, da bi ne sodili o posameznostih kakor o izločenih delih, marveč, da bi vse dele smatrali kot celoto, kot skrbno in trudoma sestavljen mozaik, iz katerega se ne sme izluščiti niti en kamenček in ga morda nadomestiti s poljubnim drugim, ker bi bila drugače v nevarnosti notranja trdnost in potrebni skupni uspeh. To ne velja le glede skupne vsote, ki jo je treba dobiti in kateri se država ne more odreči, marveč tudi glede konstrukcije in izbalansiranja davčnega programa, kajti najtežavnejša in najvažnejša reč celega vprašanja je pravilna razdelitev, da posamezne skupine davkoplačevalcev vsled enostranske preoblitve njihove storilne zmožnosti za gospodarstvo in državo ne začno nazadovati. Vsa ta velika vprašanja zahtevajo gotovo stalnost parlamentarnega dela. To delo pa naj bi se predvsem tudi zato zjamčilo, da se bomo mogli končno lotiti rešitve glavnega avstrijskega vprašanja.

Preosnova ustave.

S tem, velespoštovana gospoda, prehajam na vprašanje o reviziji ustave. O tem, da splošno znana narodna in držav-nopravna vprašanja silijo na rešitev, smo si bili vedno na jasnem. Tekom vojne je stopila potreba te rešitve najjasnejše na dan. Tudi v tem oziru morajo biti, ko pride v deželo mir, predela storjena. Pred stoletji so verski prepripi sprožili najsi-nejše boje in pretresli države do temeljev. Rešitev teh sporov se je našla na poti, na katero so neposredno prizadeti komaj mislili. Zgodovinski tok časa je prinesel nove interese in kar si je stalo prej sovražno nasproti, živi sedaj mirno drugo poleg drugega. Morebiti bo podoben razvoj usojen tudi narodnemu vprašanju. Mi ne bomo dočakali, toda morda že naši otroci in otrok otroci. Mi sodobniki moramo doseči, da se narodna nasprotja v okviru državne misli poravnajo, mi moramo in bomo svetu dokazali, da tudi v 20. stoletju ni treba, da bi se narodnostna država gibala v circulus vitiosus.

Avtonomija v deželnih mejah in narodna samoodločba.

Vlada je že pred dolgim časom postavila načelo, da moramo smatrati narodno avtonomijo za tako nujno potrebno modus vivendi. V tem oziru trdno vztraja na svojih ponovno naznanjenih načelih, tako glede prava avstrijskih narodov na sa-

moupravo v deželnih mejah ozemelj, na katerih prebivajo, kakor tudi glede pravice do samoodločbe, v kolikor soglašajo s predpogoji za ohranitev in brambo državne celote. (Živahno odobravanje in ploskanje na levi.) Vlada stoji ob tem na tleh načela narodne samoodločbe, namreč načela, da nobena narodnost ne sme drugi delati nasilja, marveč da je vsaka opravljena, da se na svojem lastnem ozemlju izživi. (Čujte, čujte! na levi.)

Vlada se je s tem vprašanjem že obširno pečala ter je pozdravila z velikim veseljem, da je iz parlamenta samega krepko vzrasla misel, da čim prej začne akcija za prenovitev naše domovine. Na povabilo krščansko-socialne stranke so kakor znano načelniki vseh strank uvedli pogovore, ki naj se vrše na podlagi, da se mora najprej določiti oblika, v kateri naj se izvrši delo za revizijo ustave. Vlada spremlja ta prizadevanja z odkritosrčnimi željami. Kakor hitro se bo glede reforme dosegla edinost, vlada ne bo odlašala, da nasproti v poštev prihajajočim problemom označi svoje stališče ter predloži operativno to poklicanemu forumu kot podlago za posvetovanja. Vlada bo delala tudi na to, da bodo razprave v ustavnih vprašanjih spešno potekale, tako da je pač v bližnjem času pričakovati pozitivnega uspeha. Relativno enostavne so razmere na Češkem, kjer se je cela vrsta predel že izvršila. Ravno tam so se mogle gotove preuredbe, vpoštevajoč načelo ločitve obeh narodnih spornih delov, izvršiti za obe plemeni blagodejno in razvoj pospešujoče. Mislim, da ne zadenem na nasprotje, če izrazim prepričanje, da more odstranitev ali vsaj zmanjšanje drgalne ploskve med obema deželn. narodoma ob medsebojnem spoštovanju obojestranskih pravic dovesti do tiste stalnosti razmer, katere potrebujejo vsi avstrijski narodi, da se morejo nemoteno posvetiti svoji gospodarski in kulturni nalogi. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Jugoslovansko vprašanje.

Glede na ostale kronovine, v katerih je tudi potrebno, da se narodne razmere uredi, posebno opozarjam na jugoslovansko vprašanje, katerega že zdaj ne moremo dlje prezirati. Nihče pač ne more zanikavati, da to vprašanje obstoja. A gre za to, da se dobi taka rešitev, ki popolnoma in v celoti odgovarja aksijomu zvestobe nasproti dinastiji in državi. Na tem edino mogočem temelju je vlada rada pripravljena, da v okviru svojih pravic prične razpravljati o jugoslovanskem vprašanju z namenom, da se kmalu reši; seveda se mora nastopiti le z vso odkritostjo, v sporazumu z vsemi prizadetimi činitelji in da se varujejo upravičene zahteve soprizadetih avstrijskih narodov.

Naj se že skušajo narodne razmere urediti po tej ali kaki drugi poti: vsekakor je to naloga, pri kateri gre, če se reši, za naravnost življenjske koristi vseh narodov.

Notranje politično premirje.

Drugi važni apel zbornici je pa: Kakor mora biti načrt o reviziji ustave skupen, naj bi se le omogočilo, da se ustvari skupina strank, ki bi bile pripravljene vsaj v najtežji dobi, ki jo je kdajkoli ta država preživela, skupno zasledovati tesno omejeni krog smotrov, ki naj bi, dokler traja vojska, državi v korist izločile tista politična nasprotstva, ki otežkočujejo in zadržujejo uspešno sodelovanje. Predlagam, naj vse stranke, ki hočejo državo, združijo misel: stremljenje, da se predvsem med vojsko ohrani država krepka, da se kolikor mogoče kmalu doseže mir in da ne bo naša notranja slabost krepila nade naših sovražnikov, kar bi vojsko podaljšalo. Želim, da bi se doseglo notranje politično premirje z namenom, da se kmalu doseže zunanji mir.

Seidler za trdno večino.

Vlada bi parlamentarno rada dosegla, da z zaupljivo skupnostjo s tistimi skupinami, ki si stavijo že zdaj za merilo svojemu postopanju odločen nastop za potrebe države, ustvari trdno mirovno večino, ki naj sodeluje skupno z vlado, da se rešijo ogromne upravne naloge sedanjosti in bodočnosti in da se pripravlja politična obnovitev domovine. Vse člane visoke zbornice prosim, naj pospešujejo ta smoter in naj se zavedajo visoke odgovornosti, ki nas v mirnih časih pričakuje.

O propagandi lorda Northcliffe.

Končal sem; dovoljujem si le še, da omenjam dve točki, ki nista v zvezi z zadevami, o katerih sem dozdaj govoril. Pozornost je vzbudilo vprašanje poslancev Miklasa in tovarišev, ker je postal lord Northcliffe ravnatelj propagande v sovražnih deželah, in se je tajno in javno ruvalo proti Avstriji. (Čujte! Čujte!) Vlada popolnoma upošteva to nevarnost, sporazumno z vsemi prizadetimi ministrstvi se bo odločno borila s to propagando. Da ne preprečim uspeha, zdaj še ne morem o podrobnostih poročati, a to lahko rečem: naša organizacija, ki smo jo postavili proti sovražnim pričakovanjem, deluje resno in z dobrim uspehom. (Medklci.) Prepričan

sem, da gre za reč, ki je za državo največje važnosti. (Pritrdjevanje na levici.)

Vprašanje armade.

Na vprašanje posl. Olinerja, Friedmanna, Ganserja, Hocka, Kuranda, Neumanna, Zenckerja in tovarišev glede na vprašanje armade odgovarjam: Temeljno misel pragmatične sankcije tvori, kakor znano, skupna obramba. Tudi § 2. ogrskega postavnega člena XII. iz leta 1867. glede na skupno medsebojno obveznostjo za obrambo z združenimi silami se sklicuje naravnost na pragmatično sankcijo. Ravnotako se sklicuje § 1., lit. b, avstrijske postave o skupni vojski naravnost na pragmatične zadeve. A ne le skupnost vojske, tudi enotnost armade določa postavodaja iz leta 1867. Avstrijska postava: § 5. odstavek 2, pozna le skupno armado; § 11. ogrskega postavnega člena govori sicer o ogrski armadi, a jo označuje izrecno za izpolnilni del skupne armade; § 9. ogrskega postavnega člena pa govori le o eni armadi kot sredstvo za skupno obrambo.

Ustanova skupne armade tvori torej bistveni del državopravne pogodbe iz l. 1867. Jasno sledi, da ne more nobena država monarhije enostavno mesto skupne ustanoviti samostojno armado (Pritrdjevanje), in to tem manj, ker bi sledila nevzdržljiva posledica, da bi bila armada v eni državi samostojna, v drugi pa skupna. Če bi v deželah ogrske svete krone odpravili skupnost armade ali jo modificirali, se more to zgoditi le, če pritrdi Avstrija in — ker bi se morala primerno tudi avstrijska postavodaja izpremeniti, le s pritrdilom avstrijskega državnega zbora: torej le potom pogajanj. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje. Ministrskemu predsedniku čestitajo.)

Debat.

Po govoru ministrskega predsednika govori ukrajinski socialni demokrat Seimon Vityk. Zavrača očitanja, da so Ukrajinci zadušili revolucijo, pomagali nemškemu militarizmu do zmage in delali tajno diplomacijo. Govornik izjavlja, da se ne odpovedo Ukrajinci zahtevi, naj se združijo vsi Ukrajinci monarhije v eno celoto. Izraža upanje, da bo prišel čas, ko bodo živeli Ukrajinci mirno življenje v svobodni in neodvisni Ukrajini.

Posl. Liebermann (poljski soc. dem.) se obrača proti grožnji, da se uvede v Galiciji obsedno stanje, čeravno vlada v deželi mir in red. Knez Schönburg je imenovan za poveljujočega generala v zaledju. Dodeljen mu je poseben načelnik generalnega štaba. Kako nalogo ima? Ali naj preganja zmaja revolucije? Najslabše sredstvo za mir je obsedno stanje. Poljake zatira cenzura in vojaška justica. Venec mučeništva hočejo dati Poljakom. Toda poljsko ljudstvo bo prebolelo tudi to ponižanje. Poljska še ni izgubljena.

Nemški radikalec Hummer se zavzema za nemško Češko, polemizira proti Seitzu in brani v znanem vsenemškem smislu mir nemškega meča.

Posl. Pišek (Jugoslovanski klub) govori slovensko in nadaljuje nemško. Razpravlja o gospodarskih vprašanjih in prehrani slovenskega kmečkega ljudstva. Boj za samoodločevanje narodov ni izdajstvo države. Jugoslovanski klub ne more dovoliti proračuna državi, v kateri vladajo Nemci.

Posl. Waber polemizira s poslanecem Seitzem in zagovarja mir meča. Pri trditvi: Potrudili smo se, da kultiviramo Bosno, pride do burnih prizorov. Posl. dr. Rybář (Jugoslovanski klub) zakliče: »Osvobodite se si deželo proti volji prebivalstva!« Iro, Malik in Luksch razgrajajo. Vsenemec Malik, ki se je ravnokar vrnil iz ruskega ujetništva kriči: »Na vislice z nekaterimi slovenskimi («windische») odvetniki in mir je. Vi poslanec Rybář spadata tudi na vislice. Dr. Rybář: Zato ste bili pač izmenjani, gospod Malik.

Buri prizori med Nemci in soc. demokrati.

Posl. dr. Renner opravičuje postopanje socialistov, ki glasujejo za § 1, da rešijo parlament. Zahteva izboljšanje prehrane in polemizira z ministrom za deželno brambo glede izjave o vojnih ujetnikih. Kritizira izjavo ministrskega predsednika, ki ni nič omenil o razmerju med narodi.

Nato govori glavna govornika N. Stölzel (nem. nac. — pro-govornik), posl. Sever (soc. dem. — contra govornik). Sklepno besedo ima poročevalec dr. Steinwender.

Glasovanje.

Med splošno pozornostjo preide zbornica par minut po peti uri k glasovanju. Galerije so napolnjene.

Posl. grof Baworski izjavi v imenu Poljskega kola, da se Poljaki v znak protesta proti vladi ne udeležijo glasovanja. Proti ne glasujejo, ker hočejo preprečiti vojaško strahovlado in absolutizem. Nato zapuste Poljaki z izjemo poljskih socialistov in poslancev Myjaka in Kubika zborovanje.

Posl. dr. Stransky (češki svaz) predlaga, naj se po §§ 1 in 2 konstatira

razmerje glasov, pri § 3 pa naj se poimeno-
sko glasuje.

Za § 1 proračunskega provizorija gla-
suje 240 proti 121 poslancev. Proti glasu-
jejo Jugoslovani, Čehi, poljski socialisti
in poljska poslanka Myjak in Kubik.

§ 2 (prispevek k skupnim izdatkom)
se sprejme z 203 glasovi proti 161 gla-
som Jugoslovancev, Čehov, soc. demokra-
tov, štirih Italijanov in poljskih poslancev
Myjaka in Kubika.

§ 3 (vojni kredit: 6 milijard) se sprejme
v poimenskem glasovanju z 202 glasovi
proti 165 glasovom.

Nato se sprejmejo ostali paragrafi.
Proračunski provizorij se sprejme nato
tudi v drugem in tretjem branju.

Prilodnja seja v torek.

Iz Ukrajine.

Lvov, 2. marca 1918.

Med Rusini je do zadnjega časa ob-
stojala primeroma le mala politična stran-
ka, ki je propagirala Ukrajinstvo. Večji in
močnejši del inteligence je bil deloma za
popolno narodno spojitve z Rusi. Drugi
del pa se je oprijel ukrajinske nacionalne
ideje. Ukrajinstvo je značilo v prvi vrsti
politično stranko med Rusini. Preprosto
ljudstvo se je nazivalo »Rus«. V teku vojs-
ke, posebno pa o izbruhu ruske revoluci-
je, je ukrajinska misel dobila trdnjših tal
in ruske vlade so zagotavljale, da dajo
Ukrajincem narodno avtonomijo. Večina
naroda je bila s tem zadovoljna, a v Petro-
gradu so se vedno pomišljali; prišla je bolj-
ševiška revolucija in ideja samostojne
ukrajinske ljudovlade v federativni zvezi z
ostalimi Rusijo je stopila na plan. Ustanovila
se je samostojna ukrajinska Rada in Troc-
kij jo je priznal kot zastopnico Ukrajin-
cev na mirovnih pogajanjih v Litovskem Bre-
stu. Ko pa je Rada hotela skleniti mir na
svojo roko, so boljševiki s silo nastopili
proti Ukrajini. Ukrajinska rada je tedaj
proglasila popolno samostojnost
Ukrajine, in sicer ob popolnem pritrjevan-
ju vseh ukrajinskih strank, zastopanih v
Radi. Šolski zgled, kako terorizem in na-
silje vladajočega centralizma, pa naj si bo
to carski ali socialistični, odbija od sebe
narode, ki bi sicer nikdar ne bili stopili
na taka pota.

ko: Ukrajinski teritorij je le 29. del cele
dosedanje Rusije. A ta mali del je pridelal
1 tretjino vsega žita, ki se je pridelalo
v ruskem carstvu, 1 tretjino živine, polo-
vico perutnine, 5 šestin sladkorne pese, 2
petini hmelja, 2 tretjini tobaka, 1 tretjino
medu in voska, 90 odstotkov srebra, 81 od-
stotkov svinca, 99 odstotkov živega sre-
bra, 31 odstotkov bakra, 53 odstotkov soli,
72 odstotkov železa, 70 odstotkov pre-
moga.

Tako je naziranje krogov okrog Ra-
de. Stvari pa se še razvijajo in se bodo
spreminjale vsak dan do končnega sklepa
splošnega miru. Za to o tem ne bomo iz-
gubljali besedi.

Kakor zgoraj omenjeno, je bila po-
polna samostojnost Ukrajine proglašena
v slovesni seji Rade v noči od 26. na 27.
jan. Proglas naglašal, da bi bila samostoj-
nost morala proglašiti konstituenta, ki pa
se vsled nastopa boljševikov ni mogla
sniti in niti ni bila povsod izvoljena. Bolj-
ševiki hodijo po deželi oboroženi in re-
kvirirajo ukrajinskim kmetom žito, da ga
niti za seme ne pustijo, ter je vozijo v Ru-
sijo. (To bi še ne bil tak zločin, to doživlja
naš jugoslovanski kmet vsak dan. Op. ur.)
Ker delajo silo, more in plenijo, je treba
nastopiti proti njim z orožjem v roki, bra-
niti svobodo Ukrajine ter doseči mir.

Še nekaj programa iz tega proglasa:
Agrarno vprašanje namerava rešiti Rada
v prvi vrsti. Zemlja naj se nemudoma in
brez odškodnine porazdeli med delujoče
kmete. Do pomladne setve mora ta raz-
delitev biti končana. Zasebna last se od-
pravi in zemlja socializira. Vode, gozdo-
vi in zemeljski zakladi postanejo last de-
lavskega ukrajinskega ljudstva. Upravlja
jih država kot ljudsko last. — Tovarne, ki
so doslej delale le za vojsko, naj nemu-
doma začno z izdelovanjem predmetov,
ki je ljudstvo na njih v teh časih vojske
trpelo pomanjkanje. Industrija naj se dvig-
ne, da se odpravi brezposelnost, po-
vzročena po vojski. Za invalide bodo iz-
dane posebne odločbe. Država prevzame
v svojo upravo najvažnejše trgovske pa-
noge in bi ves dobiček porabila v prid
ljudstva. Posebno bo država sama vodila
uvoz blaga iz inozemstva, da se omeji
grozna druginja, ki tare ljudstvo. Železo,
premog, usnje, tobak se monopolizira. De-
narno gospodarstvo je potrebno reforme.
Banke naj nadzira država, da bodo delo-
vale res le ljudstvu v korist, ne pa služile
izžemanju in spekulaciji. Ker je v novi
ukrajinski ljudovladi več narodov, izjav-
lja proglas, da se bodo medsebojne raz-
mere narodov v okviru ukrajinskega te-
ritorija uredile na podlagi personalne av-
tonomije.

Končno besedo o vsem tem bo imela
konstituenta, ki se ima izvoliti in sniti
čimprej.

Maribersko pismo.

Maribor, 6. marca 1918.

Smrtna kosa. Minulo sredo zjutraj je
umrl v Mariboru po dolgi bolezni c. kr.
okrajni gozdar g. Peter Zabavnik. Pokoj-
nik je bil vrl narodnjak, značaj, kakršni
so redki med našimi uradniki. Bil je sploš-
no priljubljen. Zapušča vdovo in dve
hčerki.

Zavednost slovenskih kmetov. V Ce-
lju so tamošnji Nemci osnovali družbo, ki
je nameravala kupiti ves zgornji del Lo-
garjeve doline do Solčave, z namenom,
da zgradi tam hotel, električno napravo
in kdo ve, kaj še vse. Poskusili so pri tem
in onem kmetu, a zaman. Naš kmet svoje
zemlje ne prodaja več tujcem. Ko bo pri-
šel čas za to, se že najde domači kapital,
ki bo zgradil na naši zemlji hotele, elek-
trarne in še marsikaj drugega.

Slovenjeградčani ali bolj slovenje-
graški takozvani Nemci, so začeli nabi-
rati podpise proti Jugoslaviji. V besedilu
izjave, ki jo nosijo okoli v podpis, je re-
čeno, da podpisani najenergичnejše pro-
testirajo proti jugoslovanski državi pod že-
lom habsburške dinastije. Iz tega bi se
dalo sklepati, da Slovenjeградčani ne bi
bili proti jugoslovanski državi pod kako
drugo dinastijo! Slabe strani se pač ne da
dobro in pametno zagovarjati, zato pa
tudi spodnještajerski Nemci skačejo iz
ene neumnosti v drugo.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. februarja. Uradno:
Nobenih posebnih dogodkov.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. februarja. Veliki glavni stan:
Zahodno bojišče. Bojna skupina ba-
varskega kraljeviča Rupreta: Naskako-
valni oddelki, ki so napadli severnozaho-
dno Dixmuidna dve belgijski seli, so se
vrnili s 3 častniki, 114 vojak in z nekate-
rimi strojnimi puškami. V več odsekih so
pričeli streljati s topovi; odbili smo več
napadov angleških poizvedovalcev.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča:
Francosko topništvo je na več mestih bo-
jne črte nastopalo. Naskakovale čete so
vdrle severnozahodno Avocourta globoko
v francoske postojanke, iz katerih so se
po besnem boju, ko so uničile veliko bi-
vališč, vrnile s 27 ujetniki.

Sestrelili smo večeraj v zračnem boju
19 sovražnih letal in 2 pritrjena zrakoplo-
va. Stotnik vitez pl. Tutschek je priporil
svojo 27. zračno zmago. Bombe angleških
letalcev so med napadom na nek lazaret
v Tourcoingu ubile veliko francoskih pre-
bivalcev.

Z drugih bojišč nič novega.

Italijani izpraznujejo mesta v severni
Italiji.

Curij, 7. marca. Italijani so iz Benetk,
Padove, Verone in Trevisa odposlali civil-
liste. Od ponedeljka naprej so zaprli že-
leznice v osrednji in v severni Italiji, ker
vozijo civiliste v zadaj ležeča mesta.

Boji v Palestini.

London, 5. marca. (Kor. u.) Uradno
vojno poročilo: V času od 1. do 3. t. m. je
bilo več spopadov med patruljami vzhodno
in severno od Jerihe. Dne 2. in 3. so naše
čete prodirale proti severu na obeh stran-
kah in zapadno od ceste Jeruzalem—Nab-
lus v širini 12 milj. Napredovale so za 300
jardov. Naletale so le na slab odpor.

Po miru z Rusijo.

Mir s Finsko. — Osrednje oblasti zupu-
ščajjo Petrograd.

Berlin, 7. marca. Wolff: Danes opol-
dne se je podpisala med Nemčijo in Fin-
sko mirovna pogodba, dalje trgovinska in
plovna pogodba kakor tudi zapisnik, ki iz-
popolnjuje obe pogodbi.

Rotterdam, 7. marca. »Daily Express«
poroča iz Petrograda: Dve tretjini ruskega
sovjeta soglašati z mirom boljševikov.

Pariz, 7. marca. »Havas«: Krilenko je
zapovedal rdečim gardam naj ustavijo sov-
ražnosti, a rdeče garde ne poslušajo. V
Rusiji uvajajo vrhovni vojaški svet, ki iz-
vede obrambo dežele.

Haag, 7. marca. Predsednik Wilson
namerava v svojem prvem govoru izjaviti,
da bo vse storil, da reši Rusijo pred nem-
ško invazijo.

London, 5. marca. (Kor. u.) »Reuter«
poroča iz Petrograda: Uradni list potrjuje,
da se vlada seli iz Petrograda v Moskvo,
Nižni Novgorod in Kazan. Komisariati za
zunanje reči, za promet in za finance se že
selijo. Vlada bo kmalu izjavila, da postane
Moskva glavno mesto Rusije, ker ni mo-
goče, da bi bilo glavno mesto pri meji
države.

Stockholm, 7. marca. Dasi je Ljenin
že pred dnevi razpolagal z večino, le iz-
gubljal tla. Sklenil je, da odstopi in napo-
vedal v neki seji, da je pripravljen prene-
hati v stranki delovati.

Stockholm, 7. marca. Diplomatske
zveze z osrednjimi velesilami in reden
promet se uvede šele potem, ko zavzame
stališče generalni kongres v Moskvi.

Preliminarni mir z Rumunijo.

Dunaj, 7. marca. C. kr. brzojavni ko-
respondenčni urad poroča iz Bukarešte:
Včeraj so pri seji mirovnega posveta v
gradu Buchtea bistveno dnevni red po-
svetu določili. Ustanove politično, voja-
ško, pravno politično in trgovinsko poli-
tično komisijo. Zastopniki četverozveze
bodo po abecednem redu predsedovali.
Zborovali ne bodo več v gradu Buchtea,
ki leži predač od Bukarešte, marveč v
kraljevskem gradu Cotroceni, ki leži blizu
Bukarešte.

Berlin, 7. marca. Pri mirovnih pogaja-
njih z Rumunijo gre pred vsem za to, da
se zavarujejo gospodarske koristi Nemčije
glede na rumunsko petrolejsko industrijo
in z ozirom na preostanke žita v Rumu-
niji.

Geni, 7. marca. »Echo de Paris« po-
roča: Wilson bo izdal te dni novo posla-
nico kongresu, v kateri se bo pečal z ru-
manskim vprašanjem.

Pariz, 7. marca. Listi pišejo, da je Ru-
munija pokazala odločnost in zvestobo.
Izdalo so jo razne ruske vlade, umorili so
jo pa Ljeninovi in Trockijevi boljševiki.
Zavezniki morajo poravnati nov dolg, pri-
poznati ne morejo pogodbe, ki je Rumu-
nijo umorila. Pogodbo bo mirovni posvet
revidiral.

Japonci v Sibiriji.

Berlin, 7. marca. »Kreuzzeitung« po-
roča, da se nasprotstva med Japonsko in
Združenimi državami vedno bolj poostru-
jejo. Konferenca entitnih državnikov
skuša preprečiti spor med Ameriko in Ja-
ponsko. Japonska pristanišča so zaprta.

Newyork, 7. marca. (Kor. ur.) Dopis-
nik lista »Associated Press« poroča iz Wa-
shingtona: Posvetovanja o japonski akciji
v Sibiriji se nadaljujejo. Načeloma med
Japonsko in njenimi zavezniki ali med
Japonsko in Ameriko ni nobenih diferenc,
četudi Združene države niso in najbrže
tudi ne bodo dale formalnega dovoljenja
za podjeto, ki naj se izvede. Vse stranke

so edine v tem, da bo v slučaju, če se
pojavi nemški vpliv na grozeč način v Si-
biriji, ali če pridejo v nevarnost zaloge v
Vladivostoku, Japonska upravičena sto-
riti vse potrebne vojaške odredbe, da se
vzdrži mir na skrajnem vzhodu.

Basel, 7. marca. »Daily Mail« poroča
iz Pekina: Razglašeno je mobilizacijsko
povelje za tri kitajske armadne zbore.

Stockholm, 7. marca. »Prawda« poro-
ča, da več japonskih polkov koraka proti
Irkutsku. Japonci bodo operirali tudi s
kitajskimi četami in zasedli Harbin. Brzo-
javne postaje so zasedene od Kitajcev in
Japoncev. V Vladivostoku in Harbinu vla-
dajo Japonci. Boljševiki so odstavljeni.
Ruske družine skušajo bežati, pa se jim
ne posreči.

London, 7. marca. Iz Tokia brzojav-
lajo, da so se boljševiki v Vladivostoku
polastili municijskih zalog, ki so vredne
več milijonov.

Rotterdam, 7. marca. »Daily Mail«
poroča iz Tokia: V Pekinu so se vršila
posvetovanja o ustanovitvi neodvisne vla-
de v vzhodni Sibiriji. Lwow je postal mi-
nistrski predsednik. Harbin bi bilo glavno
mesto.

London, 7. marca. (Kor. ur.) »Daily
News« poroča, da so se zavezniki sedaj
zedinili glede intervencije Japonske v Si-
biriji, čakajo še poročila angleškega po-
slanika, ki ima nalog, da dobi od japonske
vlade gotovost v naslednjih točkah: 1. Na
katero progo sibirske železnice bo Japo-
nska razširila svoje vojaško varstvo in dru-
ge odredbe; 2. bo li Kitajska Japonsko
podpirala in v kakšnem obsegu?

Amsterdam, 7. marca. (Kor. ur.) »Al-
gemeen Handelsblad« piše o nastopu Ja-
poncev v Sibiriji: Vse prerekanje služi le
v to, da se kolikor mogoče prizanesljivo
pove, da v Združenih državah neradi vi-
dijo, da bi se moč Japonske v vzhodni
Aziji še bolj razširila. To je vsakemu jas-
no. Nova Japonska, piše »Newyork Ameri-
can«, vstaja za hrbtom Združenih držav
prinašajoč nesrečo.

Politične novice.

+ Seidler in Jugoslovani. »N. F. P.«
piše: »Posebna važnost je, da priznava
ministrski predsednik obstoj jugoslovans-
kega vprašanja. Take besede dosedaj še
ni slišala poslanska zbornica. Ta uradna
ugotovitev se je zgodila prvikrat. Po na-
čelih ministrskega predsednika bi se mo-
ralo to vprašanje rešiti z ozirom na držav-
no celoto, na druge narode, v okviru
kronovin. Kako naj se to zgodi, ni v go-
voru nobenih natančnejših pojasnil.«

+ Iz interpelacij v državnem zboru.
Izmed interpelacij, ki so se razdelile tis-
kane med poslance v seji dne 5. marca,
omenimo nekatere važnejše. Posl. List in
tovariši zahtevajo, da se uvede enotna ce-
na za živino in poljske pridelke v Avstriji
in Ogrski. Različna cena živil izmožgava
Avstrijo v denarnem oziru, ker dobi Oger
n. pr. od vojaške uprave za isto množino
živil več denarja kot Avstrijec. Skrajni
čas bi bil, da bi se tem nečuvenim, v Ev-
ropi samo pri nas mogočim razmeram na-
pravil konec! — Poslanci dr. Ravnihar,
dr. Pogačnik in tovariši interpellirajo do-
mobranskega ministra radi preselitve 17.
pešpolka v Ljubljano, ki se nam obeta že
davno.

+ Odškodnina po nedolžnem prega-
njanju. Justični odsek je končal svoje de-
lo v zadevi odškodnine za krivice, ki so
se storile civilnemu prebivalstvu med
vojno po vojaštvu in orožništvu. Poročilo
in zakonski načrt sta izšla v tisku. Iz njega
razvidimo, da je obstajalo med zahtevami
poslancev in načrtom vlade spočetka pre-
cejšno nasprotje; poslanci (dr. Adolf Groß,
dr. Benkovič, grof Lasocki) so zahtevali,
naj država jamči za vsa kršenja postav, ki
so jih zakrivila državni organi ali voja-
ška oblastva med vojno. Odškodnino bi
torej dobili tudi vsi po nedolžnem inter-
nirani in konfinirani. Vlada je bila priprav-
ljena, prevzeti jamstvo samo za usmrtnice
civilnih oseb po orožništvu in vojaštvu, ki
so se izvršile brez pravomočne sodnijske
obsodbe, kar se je po izjavi vlade žalibog
v Galiciji zgodilo v številnih slučajih. Mi
tu samo pripomnimo, da brčkone naši juž-
ni kraji za Galicijo niso zaostajali. A vla-
da vidi in sliši seveda najbolj tiste, ki jo
najbolj opozarjajo nase. V tem oziru vrši
Jugoslovanski klub svojo dolžno teme-
lito in neizprosno v grozo vseh ljudi, ki
imajo smisel za pravico. Dne 28. februar-
ja se je sprejel soglasno zakonski načrt,
za katerega so bili poslanci in zastopniki
vlade. Načrt obsega 10 paragrafov, od ka-
terih objavljamo začetek. § 1. se glasi:
»Če je bila civilna oseba po pripadniku
oborožene sile ali orožništva ali na istih
povelje protipravno usmrčena ali težko
telesno poškodovana, mora država dati
odškodnino za škodo, ki je nastala vsled
tega na premoženju. Odškodnina pa se ne
more zahtevati, če je zakrivil umorjeni
ali poškodovani dejanje, ki je kaznjivo s
smrtjo, ali pa če protipravno usmrčenje
oziroma poškodovanje ni bilo v nikaki
zvezi z izvajanjem službene oblasti. § 2.

če je bila civilna oseba (izvzemši slučaje, ki so se uredili po zakonu glede po nedolžnem zaprtih) pridržana po državnih civilnih oblastih ali po pripadnikih oborožene sile ali po orožništvu ali na teh povelje v zaporu ali omejena glede bivališča protipravno dalj kot tri mesece, mora država dati odškodnino (»Vergütung«) po zahtevah pravičnosti (»nach Billigkeit«). Tudi temu paragrafu je dodana omejitev pravice do odškodnine, če je namreč obstojal nasproti oškodovanemu upravičen sum, ali če je oškodovanil zakrivil zapor sam ali če je ostal predolgo v zaporu po lastni krivdi vsled velike nemarnosti.

+ Vprašanje kongruje rešeno v proračunskem odseku. Dunaj, 7. marca. V današnji seji proračunskega odseka je bila sprejeta predloga glede povišanja kongruje za katoliško in pravoslavno duhovščino. Poročevalec za zbornico je baron Fuchs.

+ Graja češkim članom gosposke zbornice. Izvrševalni odbor čeških državnopravnih demokratov je izrekel češkim članom gosposke zbornice grajo, ker so tedaj, ko se je izražalo v gosposki zbornici zaupanje grofu Černinu, zapustili zbornico in niso, kakor Poljaki, glasovali proti predlogu.

+ Hrvatski sabor. Zagreb, 6. sušca. Začetek današnje seje ob 11. uri 35 min. Predseduje dr. Medaković. Na dnevnem redu je razprava o idemniteti. Ker je protigovornik posl. Hrvoj bolan, govori za zakonski načrt posl. poročevalec dr. Šurmin. Večina sprejme zakonski načrt v prvem in drugem branju. Konec seje ob 11. uri 45 minut. V četrtek dne 7. sušca ob 10. uri dopoldne se vrši seja s sledečim dnevnim redom: 1. Tretje branje idemnitetnega načrta. 2. Poročilo proračunskega odbora o načrtu zakona glede nove vojne podpore javnim nastavljenjem. 3. Volitev po enega člana v regnikolarno deputacijo za sklepanje finančne nagodbe, v odbor za proračun in odbor za nauk in bogočastje.

+ Mažari proti Srbom. Mažarske oblasti so prepovedale izdajati srbski leposlovni list »Izložba«, ki je izhajal v Vrhu na Ogrskem. Vse rokopise in naročnino so zaplenili.

+ Vsenemci in boljševiki. »Kurier III. Codzienni« piše: »Reakcionizem nemških aneksionistov in radikalizem ruskih boljševikov gresta zato tako roko v roki, ker je med njima samo navidezno nasprotstvo. V resnici so ruski boljševiki socialni aneksionisti, a nemški aneksionisti — politični boljševiki.

+ Ukrajina in Avstrija. Francosko časopisje razpravlja zelo obširno o mirovnem sklepu v Brestu Litovskem. »Matin« prinaša, da sta Avstrija in Ukrajina sklenili sledeč dogovor: 1. Ukrajina se popolnoma odpove Besarabiji. 2. Odpoveduje se vsaki zahtevi po ogrskem ozemlju, kjer prebivajo Ukrajinci. 3. Avstriji odstopa v okolici Čotina ozemlje v obsegu 30.000 km². 4. Avstrija se obveže, da bo razdelila Galicijo na dva dela. In sicer na zahodni poljski del in na vzhodni ukrajinski.

+ Novi češki listi. Opozicija v češki realni stranki prične izdajati pod uredništvom Cirila Duška v Pragi tednik »Českou stráž«. List bo naperjen proti državnopravni demokraciji in bo deloval za združenje s češkimi socialisti. Pod glavnim uredništvom poslancev Klofača in Stříbrnega prične izhajati v najbližnjih dneh kot ponedeljkov list tednik »Česke slovo«. Svoj čas je policija izdajanje tega lista prepovedala.

+ »Deutschnationaler Abend« so vprizorili koroški nemškutarji in vsenemci v Beljaku dne 4. t. m. Tu so najodločnejše protestirali proti številnemu in brezvestnemu nabiranju podpisov za jugoslovansko deklaracijo pred vrati Beljaka. Od svojih poslancev in vlade zahtevajo, naj odločno nastopi proti pobiranju podpisov. Koroška nemškutarja se trese in boji, ker ima slabo vest. Takih protestov pa nas ni strah.

+ Draginjska doklada upokojenim uslužbencem južne železnice. Posl. Goštinčar je interpeliral železniškega ministra, naj posreduje pri vodstvu južne železnice, da bo tudi južna železnica dala draginjsko doklado svojim upokojenim uslužbencem, kot so to storila ne samo vsa državna, ampak tudi zasebna podjetja.

+ Aforizem o ruskih židih. Krakovski »Kurier III. Codzienni« piše: Svoječasno je Rusija odkazovala židom kraje, kjer se smejo naseliti, danes pa so g. Joffe in njegovi sovorniki odkazali v Brestu — mejo Rusiji.

Prosveta.

pr »Dom in Svet.« Vsebinska št. 1 in 2. Slike brez okvira (F. S. Finžgar). — Med »Glasnikom« in »Zvonoma« (dr. Ivan Grafenauer). — Hudodelec Janez (Ivan Cankar). — O umetniških slogih (Jos. Mantuani). — Ivančkov dan (dr. Ivo Šorli). — Pogovor s psom (Ivan Dornik). — O umetnosti, posebno glasbeni (Marij Kogoj). — Sitnosti (Jože Plot). — Zadnji upornik (Ivan Pregelj). — Dekliške pesmi (Silvin Sarden-

ko). — Balada o dveh ženah (Joža Lovrenčič). — Dante Alighieri: La Divina Commedia (prevel in razložil J. D.). — Zena padlega vojaka (France Bevk). — V vrtu (France Bevk). — V rožni uti (France Bevk). — Njen god (France Bevk). — Rimska satira (Fr. Omerza). — Književnost: M. Murko: Die slawische Philologie in Deutschland (dr. Ivan Grafenauer). — René Bazin — Izidor Cankar: Gruda umira (dr. Ivan Grafenauer). — W. Shakespeare — Vladimir Nazor: Macbeth (Jos. Poljanec). — Marin Bego: Novele (Ivan Mazovec). — Glasba: Koncert Strozzi (Stanko Premrl). — Balokovičev koncert (Lucijan Škerjanc). — Backhausov koncert (Lucijan Škerjanc). — Koncert Križaj-Ličar (Lucijan Marija Škerjanc). — Trostov koncert (Lucijan Marija Škerjanc). — Dva koncerta češkega kvarteta (Lucijan Marija Škerjanc). — To in ono: Anton Verovšek (Milan Skrbinšek). — Dr. Krekov spomenik. — Franc Levec (Harambaša). — Madame Krocija (J. S.). — Rodin (Ivan Dornik). — Obrazloži-lje in -jan v krajini imenih (Josip Švigelj). — Drobiz: Novejšje napake slovenskega sloga (dr. A. Breznik). — Filozof (Ivo Šorli). — Misli (Ivan Pregelj). — Naše slike: Iz XIV. slovenske umetnostne razstave. — Breze (Matija Jama). — Semeniški portal (Fran Tratnik). — Koze (Anica Zupanec).

Ljubljanska aprovizacija.

a Meso za uradniške skupine. Uradniške skupine prejmejo meso v soboto, dne 9. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 2. do 2. ure prva uradniška skupina št. 1 do 200, od 2. do pol 3. ure št. 201 do konca; od pol 3. do 3. ure druga uradniška skupina, od 3. do pol 4. ure tretja uradniška skupina, od pol 4. do 4. ure četrta uradniška skupina. 1 oseba dobi četrtil kilograma, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrtil kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrtil kilograma, več oseb 1 in pol kilograma. Prinesite s seboj krušne legitimacije.

a Meso na zelene izkaznice B št. 1761 do konca. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1761 do konca prejmejo meso v soboto, dne 9. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 4. do pol 5. ure št. 1761 do 1960, od pol 5. do 5. ure št. 1961 do 2160, od 5. do pol 6. ure št. 2161 do konca. Ena oseba dobi četrtil kilograma, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrtil kilograma, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrtil kg, več kot 8 oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 kroni. Prinesite s seboj krušne legitimacije.

a Prodajalci sladkorja se opozarjajo, da se odda na vsako izkaznico za sladkor le ¾ kg sladkorja.

Ljubljanske novice.

lj Lepa slavnost. Nabiranje ženskih podpisov za združeno Jugoslavijo je končano. V razmeroma kratkem času je oddalo vse slovensko žensktvo svoje lastnorodne podpise za našo veliko misel. Pole s podpisi so spravljene, se bodo dale vezati in 24. marca se bodo ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani hotela »Union« slovesno izročile načelniku Jugoslovanskega kluba dr. Korošcu. Že danes opozarjamo na to lepo slavlje in vabimo vse Slovence, da se ga udeležijo.

lj V koncertu Glasbene Matice se bo prvič izvajala nova slovenska izvirna skladba Z a b e, katero je zložil naš odlični skladatelj Josip Pavčič na besede Ottona Zupanciča iz »Cicibana«. Smisel, vsebina preljubeznivega, veselega dela je sledeča: Dolgotrajna suša grozi pogubiti srečne stanovalce vaše luže. Star žabar (kontraaltist) skuša potolažiti upani svoj rod: »Kum, kum, le pogum, slišal sem od juga šum!« — Žabe zlezajo pomirjene iz kotline in mu prirede kratek koncert. Na obzorju se prikaže oblak. Žabar ga z veseljem vzklikom naznanja zbegani družini. Nastane velika veselost: »Kvak, kvak, glej oblak! glej oblakov sivih vlak — vedro vode nosi vsak, kmalu bo vse polno mlake!« — Med prihuljenimi vzdihji: »Bog nas reši vsega zlega« se žabar bodreč oglašja, ker grmenje naznanja žabam srečno rešitev iz velike stiske in zadrege. — Med besedilo na koncertnih malih programih se je vrnila neljuba pomota. Druga kritika se glasi kakor zgoraj citirano. Občinstvo naj oprostí in popravi. — Za oba koncerta Glasbene Matice so vsi sedeži razprodani!

lj Dobrodelni koncert. Vspored dobrodelnega koncerta, ki se vrši dne 16. marca 1918 ob 8. uri zvečer v deželni gledališču v prid »Kranjskemu deželnemu društvu c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote ter za varstvo otrok in oskrbo mladine«, je naslednji: 1. Rihard Wagner: Predigra k operi »Mojstrski pevec«. C. in kr. mornariška godba. — 2. Rihard Wagner: »Tannhäuser«, Arija Elizabete. C. in kr. komorna pevka gospa Lucie Weidt. — 3. C. M. pl. Weber: Koncertni komad v F-molu. on. 79. s sprem-

ljevanjem orkestra. Gospa Sarolta baronica Vay. — 4. Jan. Brahms: a) Zvesta ljubav; b) Nedelja; c) Od večne ljubezni. C. in kr. komorna pevka gospa Lucie Weidt. — Odmor. — 5. Franc Liszt: Prva rapsodija. C. in kr. mornariška godba. — 6. Feliks Weingartner: Praznovanje ljubezni. Pesmi Antona Dvořak. C. in kr. komorna pevka gospa Lucie Weidt. — 7. F. Chopin: Berceuse. Corelli-Friedenthal: Caprice de concert. Gospa Sarolta Vay. — 8. Rihard Strauss: a) Jutro; b) Podoknica; c) Cecilija. C. in kr. komorna pevka gospa Lucie Weidt. — 9. Rihard Strauss: Smrt in odrešenje, sinfonična skladba. C. in kr. mornariška godba. — Vstopnice se prodajajo od 10. marca 1918 naprej v društvenih prostorih v poslopju deželne vlade, pritličje na levo, vhod z Erjavčeve ceste, od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 2. do 4. ure popoldne ter na večer koncerta pri blagajni deželnega gledališča.

lj Čudna dobrodelnost. Na prošnjo prezidja deželne vlade objavljamo zgornji program dobrodelnega koncerta. Prvo notico o tem koncertu smo objavili, preden smo poznali spored. Ta spored je, kakor razvidno, ves nemški. Mi nimamo nič proti temu, da prirejajo Nemci koncerte v dobrodelne namene; a če računajo na slovensko občinstvo ter reklamirajo slovenskih listov in če naj se vrši prireditve v deželni gledališču, bi zahtevala dostojnost, da spored ni izključno nemški, ker dobi z njim prireditve zasebno nemški značaj. V prihodnje ne bomo več mogli priobčevati takih objav.

lj Odlaševanje beguncev. Policijsko ravnanje je opazilo, da se stanovanjske spremembe beguncev v ljubljanskem policijskem okolišu ne prijavijo po zgledovalnih, ozir. odlaševalnih predpisih. Hišni posestniki, hišni oskrbniki in sploh stanovanjadalci se torej na dolžnost točnega izpolnjevanja obstoječih zgledovalnih predpisov opozarjajo, ker bi jih drugače, posebno, ako bi se izkazalo, da se je odlaševanje opustilo v svrhu neopravičene uporabe krušnih ali sploh prehranjevalnih listkov, strogo kaznoval. Ako bi kdo opazil neopravičeno uporabo prehranjevalnih, posebno krušnih in sladkornih listkov, naj to v interesu ljudske prehrane naznani c. kr. policijskemu ravnanstvu ali pa mestnemu magistratu v Ljubljani.

lj Krojaška zadruga razpolaga za svoje člane in članice, kakor tudi za okoličansko zadrugo črn in bel sukanec in tudi »parrhe«. Sprejmejo se tudi učenke in spretno šivilje, ki so popolnoma zmožne samostojno delati. Poizve se v Zadrugi pisarni, Gosposka ulica št. 5 v Ljubljani.

lj Umrli so v Ljubljani: Anica Wolf, poštna oficijantinja, 22 let. — Marija Čertanc, žena mestnega delavca, 69 let. — Ivana Cuiha, zasebnica, 57 let. — Dominika Cvek, vdova davčnega upravitelja, 45 let. — Janez Svetlin, delavec, 45 let. — Anton Valant, ključavničar, 70 let. — Lidija Pollak, hči trgovca, 22 mesecev. — Josipina Kovačič, rejenka, 5 let. — Emilija Fabiani, zasebnica, 74 let.

lj Oddaja vojaških konj. Vojaška oblast ima začasno oddati več konj v zasebno oskrb in porabo zanesljivim živinorejcem, ki se z reverzom zavežejo, da bodo konje dobro hranili in jih na zahtevo nemudoma vrnili vojaški upravi. Reflektanti iz ljubljanskega mestnega okrožja se tedaj vabijo, da se v tej zadevi nemudoma zglase v mestnem gospodarskem uradu na magistratu.

lj Tatvina perila. Neznani tat je neki perici v Gosposki ulici ukradel z voza zavitek žepnih robcev, namiznih prtov, moškega in ženskega perila v vrednosti 300 kron. Perilo je bilo zaznamovano s črkami A., A. M. in A. S.

lj Nesreče. Na glavnem kolodvoru je hotel nek delavec doliti bencina v svetilko. Naenkrat je svetilka eksplodirala in močno obžgala poleg stoječega delavca Jožefa Blažon po glavi in levi roki. — Na Turjaškem trgu je padla 25letna dekla Frančiška Pengal tako nesrečno po stopnicah, da si je zlomila desno roko. — 3letni Stanko Oswald se je igral z najdeno patrono, ki je počila in mu na levi roki odtrgala dva prsta. Enaka nesreča se je pripetila 12letnemu beguncu Alojziju Leban. Granata mu je odtrgala prste na desni roki.

lj Našla se je srebrna ženska ura. Dobi se pri Mariji Vidic, Vrtna ulica št. 57, Glince.

Dnevne novice.

— Oprostitve za službo na fronti neposobnih učiteljev. Korespondenčni urad poroča 6. t. m., da je domobransko ministrstvo svoječasno odredbo glede splošne oprostitve za službo na fronti neposobnih učiteljev na pobudo naučne uprave z najnovejšim razpisom razširilo v tem smislu, da bodo poslej ne-le učitelji, ki služijo kot navadni, za službo na fronti neposobni vojniki v ozadju, marveč tudi vsi učitelji z državnih, deželnih in občinskih zavodov, ki so za službo na fronti trajno

nesposobni in zmožni le za pomožno službo z dostavkom »za stražno službo« (izvid B), do 15. julija 1918 začasno splošno oproščeni. Te oprostitve morejo postati deležni le tisti učitelji, ki morejo z listinami dokazati, da so za učiteljski poklic izprašani in imajo v rokah odlok, s katerim so bili nastavljeni v službi. Nadaljne podrobnosti se še naznanijo.

— Izgredi v Gradcu. V sredo so bili v Gradcu veliki izgredi radi pomanjkanja kruha. Več tisoč delavcev je najprej demonstiral pred namestništvom, nato so naskočili trgovine in jih več popolnoma opustošili in razbili. Urednika »Arbeiterwille« Robinsona, ki je skušal pomiriti ljudi, so s palicami topli po glavi tako, da so ga morali z rešilnim vozom odpeljati. Tudi v hotelu Elefant, v kavarnah Helm in Rosegger so demonstranti napravili veliko škodo. Še ponoči je vojaštvo zastražilo trgovine. Graški župan je izdal oklic, v katerem prosi prebivalstvo, naj bo mirno.

— Vojaška odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil poročnik 2. bos. herc. p. Julij Hočevnar. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil nadporočnik 4. trd. top. p. Milan Kurent. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: podlovec Kos Franc in Pečar Andrej, oba pri 15. lov. baonu; tit. četovodja Divjak Fran in tit. desetnik Sagadin Anton, oba pri 47. pp. — V drugič je dobil srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste tit. desetnik 17. pp. Požar Tomaž. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil topničar 4. trd. top. p. Steska Franc.

— Osebnost. Ivan Šorli, sin dvornega svetnika v p. in bivšega okrajnega glavarja v Pazinu, je povišan v poročnika rezerve pri bos. herc. polku št. 4.

— Umrli je v Rimu 6. t. m. kardinal Serafini.

— C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani nam sporoča, da se bo izdaja 4. številke »Kmetovalca« zaradi pomanjkanja časniškega papirja za negotov čas zakasnila. Družbi je papir sicer zagotovljen in odposlan, a pošiljatev zaradi neugodnih transportnih razmer še ni dospela. Naročniki naj blagovolijo nekoliko potrpeti.

— Sramota. Volosko-opatijski stotnik Murat je prepovedal hrvatski umetnici Ljerki Kočonda prirediti koncert v Opatiji zaradi tega, ker ni razen slovenskih pesmi hotela peti tudi nemških. To je skandal in s tem človekom, ki na naših tleh pašuje, treba korenito obračunati.

— Dijaska stavka v Splitu. Na splitski c. kr. veliki realni so pričeli dijaki stavkati vsled tega, ker je nad tretjino dijakov dobilo slabe rede in so tako izgubili semester. Skoro vsi dijaki šestega in sedmega razreda so dobili slab red v obnašanju. Iz solidarnosti so se pridružili stavki tudi dijaki gimnazije in trgovske šole. Vsa šolska poslopja stražijo orožniki.

— Semenij v Črnomlju bo kakor navadno v torek pred Veliko nočjo, to je 26. marca t. l.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Občinsko starešinstvo občine Šebrelje na Tolminkem je v seji dne 3. marca 1918 navdušeno in soglasno sklenilo, da se pridruži v svojem in v imenu vseh občanov deklaraciji Jugoslovanskega kluba na Dunaju z dne 30. maja 1917, s katero se zahteva združitve vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki bivajo v Avstro-ogrski monarhiji, v samostojno državo pod vlado našega prisrčnega ljubljanskega cesarja Karla I. — Poslancem, združenim v Jugoslovanski klub izrekamo popolno zaupanje in zahvalo za njih trud in delo. Odločno pa izrekamo ogorčenje proti slovenskim poslancem, ki ne hodijo vzajemno z Jugoslovanskim klubom v dosegu naših ciljev. Iskreno pozdravljamo mirovno delo sv. Očeta Benedikta XV. in prosimo Vsemogočnega, da se pravici in tako zaželeni mir takoj sklene. Zupan: Anton Rejec, l. r. Podžupani: Janez Lapanja l. r.; Janez Vojska l. r.; Janez Černilogar l. r. Starešine: Franc Vončina l. r.; Andrej Erjavec l. r.; Franc Stucin l. r.; Janez Rjavec l. r.; Janez Medved l. r.; Franc Lapanja l. r.; Janez Jeram l. r.; Janez Lapanja l. r.

Trg Samobor na Hrvaškem se je izjavil za majniško deklaracijo. (161 podpisov.)

Duhovščina otoka Raba v Dalmaciji se je izjavila za jugoslovansko deklaracijo. (10 podpisov župnikov.)

Bogoslovni profesorji v Mariboru za jugoslovansko deklaracijo. Mariborski bogoslovni profesorji so podpisali to-le izjavo: Vsem narodom brez izjeme je Kristusov evangelij odprl pot do civilizacije in napredka. Nič ni bolj nasprotno temeljni ideji krščanstva, pravčnosti in smotru države, kakor če močnejši narod ali stranka krati primitivne naravne pravice številno slabšem ljudstvu. Tisočletna zgodovina spričuje, da je v danih razmerah slovenskemu ljudstvu popolnoma onemogočeno priti do onih pravic, ki mu gredo po naravnem pravu in po temeljnem državnem zakonu ter se povrh na brezvesten način zalijo njegove verske svetinje, zato je edina rešitev iz tega položaja uresničenje deklaracije Jugoslovanskega kluba v avstrijski državni zbornici dne 30. maja 1917. Iz teh razlogov se profesorji bogoslovnega učilišča v Mariboru pridružujejo imenovani deklaraciji. Obenem s sinovsko udanostjo pozdravljajo plemenito prizadevanje za svetovni mir med narodi in državami sv. Očeta Benedikta XV. in Njegovega Velikanstva cesarja Karla I. — Maribor, na praznik sv. Kazimira, 4. marca 1918. — Jož

Zidanšek; dr. Franc Kovačič; dr. Jos. Hohnjec; dr. Avg. Stegenšek; dr. Franc Lukman; dr. Jos. Somrak; dr. Matija Slavič.

Občinski odbor občine Rečkovci v Slavoniji se je izjavil za jugoslovansko deklaracijo.

Možje, žene in dekleta občine Prkovec v Slavoniji so podpisali majniško deklaracijo. (95 podpisov.)

Možje, žene in dekleta občine Solnik pri Ljubljani v Slavoniji so se izjavili za samostojno jugoslovansko državo. (Sledi 239 podpisov.)

Žene in dekleta župnije Stopiče se krepko pridružujejo tisočim slovenskim ženam in dekletom in se z njimi slovesno izjavljajo za majniško deklaracijo naših poslancev združenih v Jugoslovanskem klubu. Pozdravljamo njih delo in trud v prid Jugoslavije.

Za jugoslovansko deklaracijo se je soglasno izjavil občinski odbor v Domžalah v svoji seji dne 4. marca. Gg. odborniki z nekaterimi prijatelji so ob tej priliki zbrali za Krekov dom 145 kron.

Razna poročila.

Rumunski kralj odstopi?

Budimpešta, 7. marca. »Az Est« poroča iz Jaša: Bratianua in njegove ministre nameravajo tožiti pred sodišču. Govori se, da se namerava kralj Ferdinand v korist svojemu sinu odpovedati prestolu.

Princ Wied na rumunskem prestolu?

Iz Sofije poročajo, da se namerava sedanja rumunska kraljeva družina odpovedati prestolu, ki ga zasede princ Wied.

Primorske novice.

p Lokve. Umrle je 2. t. m. Alojzija Kolenc hišna št. 2. Nakopala si je bolezen pri prenašanju svojega blaga ob begu in povrnitvi. Zapušta bolnega moža pri vojakih in štiri nedoročene otročice. Zgledni krščanski ženi: Pokoj njeni duši v Kristusu; žalostni materi in sestri pa naše sožalje. Primorcu pač velja pesnikov izrek: »Naši so samo grobovi!«

p O ta polzeva pošal Gorški nadškofij-ski ordinarijat je oddal v Zatični cerkvene direktorije dne 23. decembra 1917; v Tolmin so došli 26. februarja 1918; Mohorjeva družba je oddala naše knjige na pošti v Celovcu dne 11. januarja — a do danes jih nismo še prejeli. Pismo za našo vasico Ljubin — je šlo v Ljublin na rusko Poljsko, vendar pa se je prej vrnilo, nego so prišle Mohorjeve knjige iz daljnega Celovca, ki ni vendar v Vladivostoku. Naši državni poslanci so se upravičeno pritožili v državnem zboru radi skrajno zamernih poštinih zahtev.

p Iz Tolmina. Naš trg je nekaka metropola naših gor, vendar se za nas najmanj briga že prošlostno pošteno ravnanje v Trstu. Odkar so se Italijani umaknili, teče že peti mesec, doma je že nad 2500 ljudi, tu imamo županstvo, župnijski in dekanijski urad, orožniško postajo ter se kmalu tudi nastanijo okrajno glavarstvo, sodnija, davkarja in vendar ne vemo še nič, kaj prijadra sem srečno naša c. kr. pošta. Na Ljubecku, pri Mariji Celji in v drugih vasičah so že odpravljeni poštini uradi — pri nas ne še, daj imamo do bližnje pošte do Sv. Lucije 8 km. Zato opravičeno terjamo, da se nemudoma otvori v Tolminu poštini urad s celotnim prometom.

p Tako ne gre. Pod tem naslovom piše tržaški »Lavoratore«, da je koruzni kruh naravnost nevaren, posebno za majhne otroke in slabotne ter stare ljudi; naj se raje peče kruh iz pšenične moke vsaj v toliki količini, da bo dobila vsaka oseba po 10 dek na dan in razen tega po 93 gramov koruzne moke za polento.

p Pri posredovalnici za goriske begunce se nahaja potni list na ime Izidor Gerbic in notes z malo vsoto denarja.

Narodno gospodarstvo.

g Združitev vseh parobrodskih zadrug v Dubrovniku v eno akcijsko društvo. Dubrovniške parobrodne zadruge »Unione«, »Naprijed« in »Dubrovačka parobrodarska plovdba« so sklenile združiti se v eno parobrodno akcijsko društvo in povišati društveno glavnico od 2.000.000 na 25.000.000 K. Vsa tri imenovana društva so se združila v akcijsko društvo »Dubrovačka parobrodarska plovdba«, ki ima doma 12 ladij, 4 so v sovražnem inozemstvu, ena se je pa potopila. — Tako delajo v Dubrovniku. Mi Slovenci pa nimamo doslej še nobenega parobrodnega društva.

g Zaplenitev obleke v Nemčiji. Lokal-anzeiger poroča: V Nemčiji nameravajo zapleniti obleko. Posamezniku ki prepuštili le dve obleki, ostale pa zaplenili.

g Koliko so padli papirji na dunajski borzi. Na včerajšnji dunajski borzi so padli turški tobačni papirji za 15, papirji turških železnice pa za 36 kron. Kurzi v kulisi so padli za 4 do 5 kron. Akcije rečnih plovnih družb, oboroževalne industrije, premogokopov in tvornice za izdelovanje vagonov so padle za 8 do 12 kron. Poročila z nemških borz in iz Budimpešte občutja borze niso dvignili. Na vseh borzah namreč že računajo z davkom na vojne dobičke, ki se bo pokazal že v bilancah družb za leto 1917.

g Avstrijska industrijska in trgovinska banka je izkazala v predviden sestavljeni bilanci za leto 1917. čistega dobička 1.002.476 K (leta 1916. 725.275 K). Upravni svet je sklenil, da predlaga običnemu zboru, naj se razdeli 60 odstotna dividenda (lani 50 odstotna). Upravni svet je dalje sklenil, naj se dvigne akcijska glavnica za 4 milijone kron; nove akcije se bodo podpisavale v marcu po kurzu 430 K s 50 odstotnimi obrestmi od 1. januarja 1918 dalje.

g Angleži preklicali prepoved o izvozu bombaža. Angleška vlada je deloma

odpravila prepoved o izvozu bombaževine in tkanine v nevtralnino inozemstvo.

g Koliko zasluži nevtralna paroplovba? Združena paroplovna družba v Kodanju je sklenila, da izplača 35 odstotno dividendo kakor lani.

g Oddaja sena in slame. Stranke, ki so naročile pri Deželnem mestu za krmilo seno, naj čimprej sporoče, če so zadovoljne, da se jim pošlje slama namesto sena; to zaradi tega, ker dobiva imenovani urad v zadnjem času skoraj samo slamo namesto sena in ne more vsled tega izvrševati naročil na seno. Obenem je vzeti na znanje, da imenovani urad ne more sprejemati nobenih novih naročil, ne na seno in ne na slamo, ker ne dobi več blaga in je za dobavo določena množina že s prvimi naročili prekoračena.

g Naročila na otrobe in močna krmila. Pri otrobih je nastopilo tako pomanjkanje, da ni mogoče zadostiti vsestranskim in obilnim naročilom. Županstva hočejo po več tisoč kilogramov za posamezne občine, deželno mesto ima pa za celo deželo komaj par tisoč kilogramov na razpolago, tako da v zadnjem času sploh ne more županstvom več dobavljati kakor po 300 kilogramov. Če ni blaga, ga ni mogoče deliti. Druhih močnih krmil je pa sploh zmanjkalo. Vsled tega ni dobiti nobenih oljnih tropin, ne lanenih, ne makovih ali rapsovih. Županstva naj nastali položaj in to stisko unostevajo in naj ne zahtevajo takih množin otrobov, ki jih ni mogoče dati.

Razne novice.

r Američanke na fronti. Rene Benjamin pripoveduje v pariškem »Journalu«, da je ženska požrtvovalnost naša v Amerikankah nov delokrog. Hčere svobodne dežele niso prišle na Francosko samo zato, da bi nosile belo krilo in stregle ranjenecem, kakaj mnoga izmed njih je menila, da bo imela na fronti vlogo kakor doma za morjem; prišle so, da bi bile gospodinje tudi tu v provizoričnih častniških poslopih. Američanke so rekly: Če mora moč izvrševati trdo vojno obrt, tedaj je najmanjša pozornost, ki mu jo more žena izkazati, da ga podpira v presledkih vročih bojev. Želi, da bi imel skrbno pogrnjeno mizo, prijazno lice gospodinje in ljudi, s katerimi bi se lahko pomenil tudi o čem drugem kakor o vojski. Rene Benjamin pravi, da bi priznanem francoskem poučnem življenju mnogi takoj mislil na galantne dogodke, če bi slišal o takem ženskem namenu, ali motil bi se vsak, ki bi hotel ameriške običaje meriti s francoskim duhom. Že samo dejstvo, da so žene, ki so se posvetile tej razkošni vlogi, samo iz boljših hiš in kažejo odločno zdržljivost, zadostuje ameriškim častnikom, da se vselej dostojno obnašajo, a nikakor ne prisiljeno tako kakor v družbi znane dame. Ameriškim gospodm se je posrečilo ustvariti čudež v lotaringijskih vaseh, po katerih je vojaštvo nastanjeno. Strežejo jim kakor sestra bratu in dokazujejo svoj čisti namen. René Benjamin pripoveduje o dveh sestrah, starejši vdovi a mlajši neomozeni, ki sta napravili iz umazane lotaringijske gostilnice prijeten ameriški klub. Bali se nista ne krtače, ne cunje, da sta pripravili prijazno stanovanje ljudem, kateri so bili začasno brez vsake udobnosti. Sami sta celo pobelili in poslikali stanovanje, da bi bilo vse kar najlepše. Vdova raznaša vselej sama jedi, ponuja in poklada na krožnike. En krožnik in ena usta, da je tem bolj vabljivo, in da ne bi nihče odklonil. Kumare in čokolada, repo in jajca, kostrunovo stegno in čežano. Nihče ni odklonil. Bila je prava umetnica v opravi mize. Snežnobeli prt, cvetlice, ki so sredi zime privabile nasmeh solčnih žarkov, steklenice z brušenim lotaringijskim križem in okoli vse dobrote od vseh strani sveta. Kondenzirano mleko, kruh tako bel, da mislite, da živimo sredi najlepšega miru, sirovo maslo, salata, sadje. Ko vsem postreže, sede sama za mizo, se jame razgovarjati, a pri tem ne pozabi na svoje gospodinjske dolžnosti. »Ali hočete še krompirja? Bi radi kavo?« Koj na to pa že govori o vojski in miru, o Wilsonu, o papežu. Vsa preprosta in odkritosrčna je. Poslušaj brez strojnosti velike gospe, ali kakor doma daje vojaškemu kosilu prijetno eleganco. Nje neomozena sestra skrbi za ranjene vojake. Slednji dan se pelje v avtomobilu, čigar karoserijo je dala preurediti v ambulanci voz, dvajset kilometrov daleč na kolodvor, kjer stoji vsak dan vlak ranjencev in v hipu, ko se ranjenci zbude in namestijo v kantini, spusti gramofon in odide s svojima opirama, da se ji mora človek smejati. Ali zvečer se vrne k sestri, da bi se skupaj z njo v klubu častnikov pozabavala in pogovorila z gentlemani, ki pijo vodo, pušijo cigarete in vonjajo med.

r Turška kuhinja. Turška kuhinja se razmeroma ne more primerjati nobeni drugi kuhinji. Posebno prikupljivo vpliva nesnažnost, ki je doma po kuhinjah tudi bogatih Turkov. Naprava jedi ni obila, izbera pa pod vsako kritiko. Neki popotnik onisuje obed pri bogatem Turku tako-le:

Mlečna juha s česnom mu ni prav nič ugajala. Ocvrti klini so bili še še, dočim pa oljka gostu ni dišala, in to tem manj, ker uživajo Turki lukovo čebulo sirovo. Oljka je takorekoc narodna hrana, raste povsodi. Posebna turška bržola je iz razsekanega srca, pljuč in ledic jančkovih. Zmes se položi na leseno ploščo, ovije z jančkovimi očičenimi in obrnjenimi črevami v kite. Nad kokoskim ognjem se ta obliček praži in prodaja povsod po ulicah. Dober žoldec mora imeti, kdor vidi turško nesnago in umazano kuhinjsko opravilo, da sede za mizo k obedu. Marsikdo bi se rajši prostovoljno postil. Znana jed je janče meso z artičoko ali kumaro, s krompirjevo prikuho in s paradižniki, ki so kuhani v olju. Riž s ptiči je manj vabljiv, bolj pa tribojna salata s čebulo, jabolki, oljko, papriko z oljem in kisom. Tudi sladščice, sadni sirupi, pšeno z železino, mandlji, jogurt s sladkorjem, konzervirane mandarinke so v navadi pri slednjem boljšem turškem obedu.

Darovi za dr. Krekov spomenik.

XI. izkaz. Od 8. do 15. februarja 1918.

493 K: darilo iz »Slov. Naroda« (gl. »Slov. Narod« 6. febr. 1918). 468 K: darilo iz »Slov. Naroda« (»Slov. N.« 9. febr. 1918). 420 K 24 v.: Ang. Berčieri, enoletni prostovoljec gorsko-strelskega polka št. 2, Admont. Zložili vojaki nadomestnega bataljona imenovanega polka. 316 K: S. D. Trnovo, Notranjsko. 309 K 20 v.: Tomo Tavčar, darjeni oficijal, Prevoje pri Kamniku. Nabrali so: Klara Tavčar na Prevojah v občini Prevoje 223 K 60 v., Franc Capuder iz Praproč v občini Lukovica 30 K in v občini Sp. Koseze 45 K 60 vin. 285 K: darilo iz »Slov. Naroda« (»Slov. N.« 13. febr. 1918). 266 K: žene in dekleta župnije Trebnje o priliki podpisovanja za jugoslovansko deklaracijo. Enako vsoto so poslale za Krekov dom. 245 K: Ignacij Zganjar, vikar, Prem. (Nabrano na predavanju izobraževalnega društva na Premu in o priliki podpisovanja za jugoslovansko deklaracijo v vaseh Prem, Smrje, Celje, Janežovo brdo, Bitinja, Kilovče in Ratežovo brdo.) 200 K: županstvo Kopriva v smislu starejšinskega sklepa od 5. februarja 1918. 179 K: Zveza jugoslovanskih železničarjev, Divača. 150 K: jugoslovanski in češki častniki črnovojniškega pešpolka IV/23, etapna pošta 178 (po poročniku Wratschkotu). 138 K: dr. I. M. Kržišnik, dekan, Trnovo, Notranjsko, nabrano o priliki lovske večerje lovskega kluba »Dobri loveci« pri Hladu v Trnovem. 109 K: Anton Kosovel, nadučitelj, Tomaj, Kras. 106 K 40 vin.: dekleta iz župnije Sora. 104 K: Armela Vremšak, Kamnik; darovali so: Cilka Stele, Armela Vremšak in Karel Boromej Albreht po 10 K; Ivanka Čebuli, Helena Hočvar, Mici Cuderman, Fanika Kratner, Minka Weber, Mici Stele, Ivanka Hočvar, Ivica Slatnar, Viktor Molka, Ciril Vremšak in Janko Stele po 5 K; Olga Fajdiga 3 K; poleg teh še vesela družba na Silvestrov večer pri Lectarju 16 K. 101 K: Svatje v Kamnici na poročni dan gđ. Mici Zupančičeve z g. Ivo Detelom. Po 100 K: Kati Debevc, Budanje na Vipavskem; darovale so žene in dekleta iz župnije Budanje iz vasi Brith ter nekateri begunci o priliki, ko se jim je razdelila begunska obleka; vesela družba v župnišču št. Janž, Dol, Ivan Kural, mlinar, Domžale; R. Stermecki, Celje. 84 K: Franc Terpin, Zdenska vas pri Dobrepolah, nabrano o priliki podpisovanja za S. L. S. in Jugoslovanski klub v vaseh Cesta, Zdenska vas, Videm, Podpeč in Predstruge, vse v občini Videm. 83 K 70 vin.: žene in dekleta v Koprivi pri Detovljah, po Ernestu Zega. 78 K 50 vin.: Fr. Jaklič, učitelj, Radovljica, zbrano 12. febr. v gostilni A. Peternele, Radovljica. 65 K: Slavko Šubič, žel. asistent, nabrano v gostilni Bohinc v Medvodah, z besedilom, ki smo ga v listih že objavili. Po 60 kron: Viktor Bajč, cvetličar, Ljubljana, račun za sveč lovorjev venec, ki ga je isti napravil za dr. Krekov grob na Vseh svetnikov dan; Slov. kat. izobraževalno društvo Dolenjvas pri Ribnici. Po 50 K: L. Schwenner, knjigotrožec v Ljubljani; Ivan Mermolja iz Vrtojbe, sedaj v Pesnici pri Mariboru; Ivan Dolenc, Dunaj; David Doktorič, kurat, Gaberje pri Stanjelu; nabrano o priliki zaroke gđ. Olge Trtnik z g. Fran Ramovšem, Ljubljana. Po 30 K: Marija Tičar, trgovina s papirje in galanterijo v Ljubljani; Janko Vodopivec, nadučitelj, Kamnje pri Črničah, Goriško; Niko Mlačić, profesor-nadporočnik, St. Peter na Krasu. 26 K 50 vin.: Bralno društvo in dekliška zveza v Kapeli pri Radenci, Staj. Po 25 K: Avgust Kunc, Črnomelj; Vinko del Linc, Hruševje pri Postojni, nabral v veseli družbi na pustni torek. Po 20 K: I. Marmolja, Celje; Ivan Zalokar, župnik, Gročana, p. Kozina pri Trstu; županstvo Leše; Jan Klinc, Zaleš, Hermanice, Čechy (zložile begunske rodbine Bufulin, Brezgar, Nanut in Klinc, vsaka po 5 K; obenem se krepko izrekajo za jugoslovansko deklaracijo, obsojajo razdiralce edinosti v Jugoslovanskem klubu); B. P., goriški begunec; Slavko Krže, narednik, za spomenik svojega velikega bratrance dr. Kreka. 18 K: begunke iz goriške okolice, sedaj v Klein Harras pri Hohenrupersdorf, Sp. Avstrijsko, ki se obenem izjavljajo za jugoslovansko deklaracijo (po Kr. Piculin). 16 K 24 vin.: dva člana družbe, zbrane 12. febr. pri Škrobarju v Višnji gori. 15 K: Franc Vintar, Hruševce pri Straži, Dolenjsko. Po 10 K: Josip Oberstar, lesni trgovec, Jurjevci pri Ribnici; Saša Santel, prof., Pazin, Istra; Val. Gregorc, Mengeš; neimenovan v Ljubljani; Jurij Čarf, Velikovec; Jurij Kumer, istotam; Jan. Volaučnik, župnik, Ruda, Kor.; And. Klavara, begunec iz Čezsoče, sedaj v Glandorfu, Kor.; Alojzij Skrinar, kaplan, Železnica, Kor.; Stanko Palčič, nadporočnik, Bahnkomp. 2/91, voj. p. 385. Po 5 K: Ivan Erhartič, odvetnik, Celje; Kazimir Beltram, višji oficijal vojne pošte 145; Val. Maček, tovarnar slamičkov, Domžale; poročnik Klinar, 28. I. D. Kommando, voj. p. 381; praporščak Fr. Uršič, istotam; Jožef Laharnar, Leše, Hr.-v.; V. Kropivšek, župnik, Fram; dr. Jak. Ukmar, Trst; Andrej Podreka, Reka; Fr. Krančič, župnik, Smarje, Goriško. Konečno še eden po 4 K in eden po 2 K.

Skupaj K 5.453-78
Od preje K 74.810-30

Dosedaj nabanega . . . K 80.264-08

Ljubljana, 15. februarja 1918.

ODBOR ZA DR. KREKOV SPOMENIK.

Baden pri Dunaju
SANATORIUM GUTENBRUNN
physikal.-diätet. zdravilišče 1. vrste.
Zdravnika vodje: Dr. v. Aulschnaiter, ces. svetnik
Dr. Podzahradskey. 360

POPOZARJAM cenjeno občinstvo, da je dospela večja pošiljatev

SIVALNIH STROJEV in GALANTERIJ.

Prosim torej, kdor je stroj naročil ali se za istega zanima, da se oglasi čim prej v trgovini

JOS. PETELINCA, LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniška zaloga sivalnih strojev. 299

Podružnice Slov. Straže na delo!

Brez posebnega obvestila.

Po triti globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naša ljubljena sestra ozir. teta, gospodična

Emilija Fabiani

zasebnica

po kratki bolezni, prevadena s tolažili sv. vere, danes ob pol šestih uri zjutraj mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb neporabne pokojnice bo v soboto, dne 9. marca 1918 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti sv. Petra cesta šte. 10 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

Venci se hvaležno odklanjajo.

V Ljubljani, dne 8. marca 1918.

ZALUJOČI OSTALI

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V neizmerni žalosti javljamo, da nam je kruta usoda ugrabila našega ljubega, dobrega brata, svaka in strica, gospoda

Lojze Januša

kateri je v torek zjutraj ob pol 1. uri nenadoma preminul.

Pogreb se je vršil v četrtek 7. marca 1918 ob 5. uri popoldne na tukajšnjem pokopališču.

Vsem prijateljem in znancem, ki so predrago pokojnika v tako obilnem številu spremili na zadnjem potu, imenoma še velečast, g. župniku Berniku, naš kreni Bog plačaj!

Pregledu pokojnika našo molitev in blag spomin!

Domžale, dne 8. marca 1918.

ZALUJOČI OSTALI

PLATNO, NAMIZNE PRTE, BRISALKE, JEDILNE PRTE, proda v večji množini izdelovatelj. Najprimernejše za trgovce. — Natančnejša pojasnila: **LJUBLJANA, Krojaška ulica št. 6, II. nadstropje.**

Kupim **MREŽO**

125 metrov ali bodečo žico 400 metrov, tudi staro dobro ohranjeno za ograjo, ali pa zamenjam za živila. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod šte. 760.

Sida-medeni

prašek za čaj

Razpošiljalnica:

JOZE BERDAJS,

Ljubljana, 4. Zoljarska ul.

Po pošti se pošilja najmanj deset škatlic proti povzetju.

Hišna

katera je kot taka že službovala, pridna, poštena, dobi službo pri

I. SUŠNIK, Zaloška cesta št. 21, LJUBLJANA.

SIROTA, deček (star 7 let), poštenih staršev, se želi oddati ako mogoče za svojega. Ima tudi sirovinsko ustanovo 100 kron na leto. Več se izve pisмено ali ustmeno pri **Mihelu Duhovniku v Medvodah št. 1.**

Pošteno in zanesljivo **DEKLE**, ki je vajeno samostojno voditi gospodinjstvo, želi službo pri kakem gospodu duhovniku v mestu ali na deželi. — Prijazne ponudbe so prosil pisмено na upravo »Slovenca« pod šte. 781.

Proti gotovi plači in proviziji se sprejmejo

krajevni

zastopniki

za večjo tuzemsko zavarovalnico za Ljubljano. Neveščaki se najbolje pouče. Mesecni dohodki 300 do 400 kron. Ponudbe pod »Pensionsföhig« na anončno pisarno **Jos. Heuberger, Gradec, Herrengasse št. 1.**

Restavracija „pri Maliču“

LJUBLJANA, nasproti glavne pošte.

Točijo se priznana dobra vina.

Za seje, shode in zborovanja na razpolago velika separata soba.

Za mnogobrojni obisk se slavnemu občinstvu priporoča

velespoštovanjem

STANKO JESENKO,

KDO VE? kje se nahaja vojak Ivan Markun, zadnji o Božiču pri c. in kr. strelskem bataljonu št. 6, Sturmzug, skupina Grando, vojna pošta 466. — Poročilo naj se pošlje proti povračilu stroškov na Ivana Markun, Eskorte-Kom. Kriegs-Gef., Gaisborn, Gorenje Stajersko ali na dom: Pristava št. 6, pošta Tržič, Gorenjsko.

Zamaške

nové in stare **kupi** vsako množino
tvrdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana
ljubljska industrija probkovih zamaškov

V Gorici v sredini mesta se odda v najem
stara in dobro idoča

gostilna

Pojasnila daje lastnik hiše Anton Jelenec,
tovarnar, Dolenji Logatec.

Prodajam skoro novo mornarsko

jopico za deklico

od 14 do 16 let staro. — Poizve se: LJUBLJANA,
Stari trg št. 1, III. nadstropje.

Dne 1. aprila ob 4. uri popoldne se bo prodala na
prostovoljni dražbi hiša z vrtom. —
Posestvo je v Stražišču št. 153. Natančna poja-
nila se dobe pri gosp. Francu Tepinu v Stražišču
št. 81 pri Kranju.

Kupim iz druge roke mlatilnico

z vrtilom ali motorjem, ki je v dobrem stanu.
Ponudbe pod šifro: A. B., pošto ležeče, Črni vrh
pri Idriji.

Stranka išče in prosi proti dobremu plačilu

stanovanje

obstoječe iz kuhinje in dveh sob, če je le mogoče
za takoj in vsaj za nekaj mesecev. V prostem
času bi se pomagalo v vrtnarstvu ali v kakih drugih
ekonomskih strokih. — Naslov pove upravnštvo
»Slovenca« pod št. 768.

Ženitna ponudba.

Mladenci invalid, obrtnik po poklicu, zmožen
popolnoma svojega obrta, z nekaj premoženja,
želi v svrhu ženitve znanja z gospodično v sta-
rosti do 25 let, z nekaj premoženja v gotovini.
Ponudbe s sliko, katera se vrne, naj se pošljejo
na upravo »Slovenca« pod »Srečna bodočnost
št. 772«.

Hiša z gospodarskim poslopijem

vse v najboljšem stanju s čebelnjakom, lepim sad-
nim vrtom in eno njivo iz proste roke po ugodni
ceni napredaj; isto se nahaja 5 minut od kolo-
dvora tik deželne ceste in je sposobno za vsako-
vrstno obrt. — Pojasnila daje hišna št. 12 v
Gradacu v Belokrajinu.

KUHARICA

ki je bila že več let samostojna gospodinja, išče
mesta najraje h kakemu gospodu. Pismene po-
nudbe pod šifro »Kuharica 743« na upravo lista.

Odda se prostorna delavnica

za kleparje ali mizarje. — Več se poizve Marti-
nova cesta št. 22, Ljubljana.

Sprejme se takoj dobra kuharica

Plača po dogovoru. Istotam se sprejme tudi
šivilja na dom.

Derenda, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadstr.

Sprejem

otroka v oskrbo

Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava
»Slovenca« pod št. 758.

Dve kontoristinji

se sprejmeta za Ljubljano s 1. aprilom v trajno
službo. Naslov pove uprava lista pod št. 702
(ako znamka za odgovor).

Sprejme se takoj hlapec

z vsa oskrbo v hiši pri
IVANU PERDANU, LJUBLJANA.

Mehanik

Matija Rozman

Stožice št. 50, pošta Ježica pri Ljubljani,
se priporoča prečastiti duhovščini ter slavnemu
občinstvu za cenjena naročila novih ter
popravila starih stolpnih ur, poljedelskih stro-
jev ter motorjev na bencin.
Postrežba točna. Cene primerno nizke.

ŽENITVENA PONUDBA.

Mladenci, star 29 let, z nad 20.000 K
premoženja, išče v svrhu ženitve znanja z
gospodično ali vdovo brez otrok, katera
bi imela lastno posestvo oziroma trgovino
ali gostilno. — Le resne ponudbe s sliko
naj se pošljejo na upravo lista pod »Miro-
ljubnost 715«. Tajnost strogo zjamčena.

Učenka

se sprejme v trgovino mešanega blaga
IVAN SLAVINEC, Šmartno pri Litiji.

Cunje

suknene odrezke stare in nove, kakor vse
vrste bombažastih in volnenih cunj, žaklje-
vino, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po
najvišji ceni kupuje
E. KOTZBEK V KRANJU.

Hlapec

primerno krepak, trezen in pošten, se
sprejme takoj proti dobri plači. — Po-
nudbe sprejema upravnštvo »Slovenca«
pod šifro »Hlapec 700«.

Nad 1.000.000 mojih ročnih šivalnih šil

v rabi Praktično orodje za vsako-
gar za šivanje usnjenih predmetov,
oprem, jermenov, čevljev, mehov,
jader, vrč, plaht. — Važno za
vojake. — Razprodajalcem popust.
Cena kompl. šilu K 5.—, povzetni
stroški posebej. Izvoz žrebiljev, va-
rovalcev podplatov in vojnih pod-
platov. P. E. Lachmann, Dunaj IX.,
Mosergerasse 3, odd. 181.

Prodaja

se po zmernih cenah v večji množini
milo »Dob«, opije, Wermuth-vino, bolgarski
mandelini in dobro milo za pranje
v večjih kosih pri tvrdki
A. KUŠLAN, LJUBLJANA,
Karlovska cesta št. 15.

Velika zaloga rabljenih, skoraj novih pisalnih strojev

različnih sistemov, kakor: Remington mod. 10,
Yost, Titania, Ideal, Regina, Kanzler, Victor, Ulti-
ma, Mignon i. t. d. — Razmnoževalni aparati in
njih potrebščine. — Prvo vrstne barvne trakove v
vseh širinah in barvah. Ogljeni (karbon) papir ter
vse druge stroje pisne in pisarniške potrebščine;
tudi pisemski ovitki, zavojni papir, pečatni vosek,
pivnik, stikalke i. t. d. na zalogi.

Edina specialna trgovina na Kranjskem:

THE REX CO., LJUBLJANA,

Selenburgova ulica 7, I. nadstropje, nasproti pošte.

Kupim zopet

v vseh, tudi malih množinah

Šelak, orange	K 100— za kg
Šelak, rubin	» 80— » »
Kafro v kosih	» 100— » »
Boraks v kosih	» 25— » »
Salmijak v kosih	» 20— » »
Žveplo v palicah	» 26— » »
Gumi arab. prima	» 40— » »
Gumi tragant, bel	» 30— » »
Smirkovo platno št. 0-6	» 80— 100

Jurij Faludi, Budapest,
V. Lipót-körut 12

Naslov za brzojavke: Indicator Budapest.

Novo izšel!
Sloveči

Favorit-Album

za spomlad in poletje 1918,
kakor tudi Mladinski Album.
Dobijo se vsi Favorit-kroji in
druge favoritske potrebščine
pri tvrdki

M. RANTH,
LJUBLJANA, Marijin trg.

Glavno zastopstvo za Kranjsko.
Cena za album K 1-60, s
poštnino K 1-80. Pošilja se
po povzetju ali predplačilu.

Kupi se vsaka množina

droži, prešanih jabolk.

Ponudijo naj se trgovcu: IVANU ČUJEŠ, CELJE.

Med kupim vsako množino

Ponudbe z navedbo cene in teže, eventualno
vzorec na trgovino
SREČKO TEKAUC, ZAGREB.

Kdor namerava prodati še kaj

kostanjevega lesa

3263 naj ga takoj ponudi tvrdki
J. POGAČNIK
LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 13.

Zupni urad v Borovnici razpisuje službo
organista in cerkovnika

Nastop lahko takoj. Plača primerna sedanjim
razmeram.

Stanovanje

na lepem kraju v Višnjigori se odda brezplačno
mirni stranki, katera bi obdelovala vrt in drugo.
Več se poizve pri tvrdki

A. KUŠLAN, Ljubljana, Karlovska cesta št. 15

Oskrbnik

36 let star, vojaščine prost, zmožen slo-
venskega in nemškega jezika, knjigovod-
stva kakor tudi vseh pod to stroko spa-
dajočih del, išče službe. — Naslov pove
uprava »Slovenca« pod »Oskrbnik 728«.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po
14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti
izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških
krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni
blek in polnost in jih varuje pred prezgodnjim oslivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem
ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj, I., Kohlmärkt 11.

Ustanovljeno i. 1893.

Ustanovljeno i. 1893.

UJAJEMNO PODPORNO DRUSTVO v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi
življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali
zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ letih v od-
sekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.849-40 kron. Daležnikov
je bilo koncem leta 1915 1924 15.613 deleži, ki reprezentujejo jamstveno glavnicu
za 6.089.850 kron.

9. c. kr. avstr. razr. loterija.

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:

K 300.000 in 100.000 glavni dobitki:

št. 10202, izžrebana dne
16. oktobra 1915, IV. lot.
št. 33805, izžrebana dne
11. oktobra 1917 VII. lot.

K 60.000	št. 60.606
„ 30.000	„ 68.435
„ 10.000	št. 7.788. 130.169
„ 5.000	„ 68.425

mного dobitkov po K 2000, 1000,
800, 400 in veliko dobitkov po 200 K,
izplačali smo na dobitkih za K 1.441.600.

Prihodnje žrebanje bo
12. in 14. marca 1918.

Izžrebalo se bo 3200 dobitkov
o skupnem znesku K 1.022.400

Srečke prodaja

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,

koj poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije
in njene podružnice

v Celju, Celovcu, Trzinu, Splitu in Gorici sedaj v Ljub.

Cene srečk za igralce prejšnjega razr.:

1/1 K 40, 1/2 K 20, 1/4 K 10, 1/8 K 5.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga s neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo spre-
jema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po
tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

4 $\frac{1}{4}$ %

brez odbitka rentnega davka, katerega
plačuje zavod sam za svoje vložnike,

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema
tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni
kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Rezervni zaklad
znasajo okroglo en mil-
ijon kron. Stanje hra-
nilnih vlog je bilo kon-
cem leta 1916 okroglo
26 milijonov kron.